ԺԱ· ՏԱՐԻ 3141 — 28 ՅՈՒԼԻՍ 1894 — 7 ՍԷՖԷՐ 1312 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌وولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Գրական

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	»	75
» »	Եռամսեայ	»	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր պայմ․	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միացեալ		Դրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԽՈՀԱՆՈՑՔ ԺԸՆԵՎԻ

ԺԸՆԵՎ, 20 Յուլիս

Որկրամոլութեամբ չէ որ խոհանոցի վրայ կը խօսիմ այս անգամ, այլ կը փափաքիմ մի քանի համառօտ տեղեկութիւններ հաղորդել բարեսիրական և յոյժ գնահատելի հաստատութեան մը մասին, որ մասնաւոր ուշադրութեան առարկայ եղաւ վերջին օրերս։

Ժողովրդեան կարօտ դասուն առողջարար սնունդ մատակարարել ամենէն դիւրամատչելի պայմաններով. — ահա սոյն հաստատութեան նպատակը։ Հարկ չէ սննդեան կարեւորութեան, չքաւոր դասուն կրած զրկանաց ու դժուարութեանց վրայ ճառել հոս, հաստատելու համար թէ քանի գովելի նպատակ մ'է այս։

Շատ տարիներ առաջ այս կարգի քանի մը հաստատութիւններ հիմնըւած են արդէն սոյն երկրին մեծ ու փոքր մէկ քանի քաղաքաց մէջ։ Հազիւ չորս տարի կ'ընէ Ժընեւի մէջ ալ սկըսիլը։

Պ. Վինչ անուամբ անձի մը կը պատկանի նախաձեռնութիւնը։ Տեղւոյս Երեսփոխանական ժողովոյ անդամներէն մին ըլլալով սա, օգուտ կը քաղէ իր դիրքէն, և ժողովին կը ներկայացնէ առաջարկ մը 10,000 ֆր. յատկացնելու ժողովրդական խոհանոց մը սկսելու համար։ Ժողովը կը վարանի ընդ երկար ինչ ինչ նկատումներով, և ի վերջոյ կը հաւանի։ Բայց այժմ Պ. Վինչ որոշած է իր անհատական միջոցներովը գործել։ Իր պաշտօնակիցներէն հինգ-վեց բարեսէր անձինք կը միանան իր հետ, յանձնախումբ մը կը կազմեն, ընկերութիւն մը կազմակերպելու կը ձեռնարկեն իրենց նպատակին հասնելու համար, կանոնագրութիւն մը կը պատրաստեն. և ըստ պահանջման երկրին օրինաց, կառավարութեան վաւերացման կը ներկայացնեն զայն, ու այս կերպով կը լինին ըստ օրինի հաստատուած մարմին մը։

Բաժնեթուղթեր կը հանեն ի հրապարակ։ Ո՛վ որ կը գնէ այդ բաժնեթուղթերէն՝ անդամ կը նկատուի այս ընկերութեան։ Ըստ տրամադրութեան իրենց կանոնագրի, իրենց դրամագլուխը չը կրնար ըլլալ աւելի քան 25,000 ֆրանք։ Ի սկզբան 14,000 ֆր. միայն կը գոյանայ բաժնեթուղթերէն։ Այդ գումարով կսկսի գործի։ Կառավարութիւնն առժամապէս տեղ մը կը յատկացնէ, Թղթատարութեան պաշտօնէութեան հին շէնքին մէկ մասը։ Խոհանոցի գործիները, ճաշարանաց կահկարասիները կը գնուին, մնացեալ 4—500 ֆրանքով ալ ուտեստ կը գնուի։

Գործն յաջող սկզբնաւորութիւն մը կ'ունենայ։ Ընկերութիւնը կ'որոշէ յատուկ շէնք մը կառուցանել։ Սակայն փոխ կ'առնուն սոյն շինութեան համար 4 և 4½ առ 100 տոկոսով, ընդ ամէնն 165,000 ֆր։ Գետինը կառավարութեանն էր, որ կը հաճի ծախել զայն զիջեալ գնով մը, այն պայմանաւ որ եթէ ընկերութիւնը լուծուի կամ իր նպատակէն չեղի, կառավարութիւնն իրաւունք պիտի ունենայ 18,000 ֆր. ետ գանձելու։ Ամբողջ ծախքը կ'ըլլայ 175,000 ֆր։ Այնքան յաջողութիւն կը գտնէ գործն որ, ինչպէս պիտի տեսնենք, անհաւատալի կերպիւ աժան գնով ճաշ մատակարարելով հանդերձ՝ բաւական շահ կը գոյանայ երեք տարուան մէջ որով այն պատկառելի պարտքին մէկ կարեւոր մասն արդէն վճարուած է։ Չը մոռնամ ըսել թէ այս շէնքին վերնայարկին մէկ մասը վարձու տրուած է, և այդ ալ եկամուտի աղբիւր մ'է եղած։ Շէնքը Թղթատարութեան հսկայ նոր շէնքին մօտիկը պատուաւոր փողոցի մը մէջ կառուցուած է։

Կոկիկ, եթէ ոչ շքեղ՝ այլ ակնահաճոյ շէնք մը, որոյ դրան առջեւ խըռնուած կը տեսնենք առաւօտ, կէս օր ու երեկոյ, երկսեռ ամէն հասակէ բազմութիւն մը։ Անօթի ստամոքսն է որ կը վարէ զիրենք հոս յագուրդ փըրնտռելու։ Թէ դուրսն և թէ ներսը պատին վրայ նշանակուած կը գտնենք ուտելեաց գները։ Հաց 5 սանթիմ, ապուր 10, միս 25, բանջարեղէն 10, պանիր 10, կաթով սուրճ 10, չօքօլա 15, գինի կէս լիտր 25 սանթիմ, սորբաժանուշները 15, 10 և 5։

Ասոր քով կը գտնենք օրուան մսեղէնի, բանջարեղէնի, անուշեղէնի տեսակները նշանակուած։

Երկու պատուհաններու ետեւ երկու կիներ կան նստած, որք տարբեր մեծութեամբ ու տարբեր գոյներով մետաղեայ կտրօններ (jeton) կը ծախեն։ Այս կտրօններէն իւրաքանչիւրը մէկ մէկ կերակուրին՝ հաց, միս և այլն կը նշանակէ։ Իւրաքանչիւր ոք հոս իւր սակը վճարելով իւր ուզած կտրօնները կ'առնայ։ Այս կտրօններն սպասուհեաց յանձնելով՝ ի փոխարէն իւր փափաքած կերակուրը կ'ընդունի ճաշասրահին մէջ։

Չորս ճաշասրահներ կան, մին և ընդարձակագոյնն այն գործաւորաց համար, որոց հագուստներն իրենց բնութեամբն այնքան մաքուր չեն։ Երկրորդն անոնց համար որոց գործը կամ արհեստը կարելի կ'ընէ աւելի մաքուր հագուստ կըրել։ Երրորդն ընտանեաց համար, այր, կին, զաւակունք. և չորրորդն որ վերնայարկն է, առանձին կանանց համար։ Բոլոր սրահներն ալ յոյժ մաքուր են, մարմարեայ սեղաններով։ Պատին վրայ զեկոյց մը կայ խոշոր գրերով. «Իւրաքանչիւր ոք պէտք է ըստ կարելւոյն մաքուր ներկայանայ, բարձրաձայն խօսելէ, անպատկառ վարմունքէ, ծխելէ, գետինը թքնելէ զգուշանայ։ Ո՛վ որ զանց կ'ընէ համակերպիլ սոյն կանոնաց, իրեն եղած ազդարարութեանց հակառակ, պիտի արտաքսուի սրահէն միանգամ ընդ միշտ։»

Հակառակ այն խուռն ու խառն բազմութեան, որ այս սրահներուն մէջ կը հաւաքուին, կարգապահութիւնը զարմանալի է։ Իմ առած տեղեկութեանցս համեմատ՝ ցարդ հազիւ երկու երեք անձեր հարկ եղած է արտաքսել։

Կանայք են բոլոր ներքին պաշտօնեայք. տեսչուհի, փոխ տեսչուհի, գանձապետք, խոհարարք ու սպասաւորք։ Ծառայութիւնը կը կատարուի անըստգիւտ հաւատարմութեամբ, քաղաքավարութեամբ, փութով՝ սակայն առանց շփոթութեան։

Մատակարարուած բաժիններուն քանակութեան մասին գաղափար մը տալու համար բաւական է կարծեմ ըսել թէ օրն ի բուն անխոնջ ժրութեամբ գործող աշխատաւորաց սուր ու պահանջկոտ ախորժակը գոհացնելու յարմարցուած է։ Անձամբ ճաշակած եղայ ասոնց օր մը, և թէեւ անօթի էի, և ախորժակէս ալ ընդհանրապէս և ի մասնաւորի այս օրերս գանգատելու իրաւունք չունիմ ամենեւին, սակայն գաղափար մը տալու համար մատակարարուած կերակրոց առատութեան վրայ, ըսեմ թէ հազիւ կրցայ պարպել ապուրի մեծկակ ամանիս կէսն, և միսս ու բանջարեղէնիս մեծագոյն մասն սպառել՝ վախնալով փափկաճաշակ ու դժուարահաճ հիւր մը նըկատուիլ իմ սեղանակիցներէս։ Պտուղի և անուշեղէնի որ և է բանաւոր քանակութեան մը հետ մաքառելէ չեմ վախնար երբեք։

Եթէ քանակի մասին այսպէս, որակի մասին ալ դժգոհելու որ և է պատճառ մը չէի կրնար նշմարել։ Եպիկուրեանի մը փնտռած տեղը չէ այս անշուշտ, բայց կարելի է առանց վարանելու ըսել թէ ամէն ինչ ո՛չ միայն մաքրութեամբ, այլ խնամով և ճաշակով պատրաստուած է։ Որև է երկրորդական ճաշարանի մը հետ կրնայ մրցիլ այս մասին։ Անտարակոյս լաւագոյն է քան Փարիզու Փալէ-Ռուայլի պարծեցեալ ճաշարաններն, որք միայն իրենց փայլուն ու ոսկեզօծ հայելիներով և պոռոտախօս ու սեւ ֆրաքով ու ճերմակ փողկապով սպասաւորներովը կը գերազանցեն։ Նոյն դիտողութիւնը կրնամ ընել ուրիշ մեծ քաղաքաց Վիեննայի, Լոնտոնի մասին։

Փոքրիկ մանրամասնութիւն մը. անձեռոցի համար զատ վճարում կայ. հինգ սանթիմ մէկ անգամու համար, 25 սանթ. ամբողջ շաբթուան մը համար։

Շատեր ալ կուգան, իրենց կերակուրը կ'առնեն տուն կը տանին ընտանեօք իրենց տան մէջ ուտելու համար։ Այս տարուած կերակուրներուն համար որոշեալ գները գրեթէ նոյնն են։ Ապուրի մէկ լիտրը 15 սանթիմ, ապուր երկու լիտր 25. բանջարեղէն երկու բաժին 15. միս երկու բաժին 15. գինի մէկ լիտր 50 սանթիմ։

Աւասիկ գինւոյ մասին ալ եղած կարգադրութիւնն։ Իւրաքանչիւր անհատի ճաշարանին մէջ ներելի չէ տալ աւելի քան կէս լիտր գինի։ Հացի, մսի ևն.ի համար գնուած կտրօնները ներելի չէ երբեք գինիի համար գործածել։

Շէնքին դրան մօտ տուփ մը կայ կցպուած։ Կը խնդրուի որ ո և իցէ մէկը որ գանգատ մը կամ դժգոհութիւն մը ունի յայտնելու, հաճի ի գիր առնուլ զայն, ստորագրել և այն տուփին մէջ ձգել։ Անցեալ տարուան նախագահին տեղեկագրին մէջ կը տեսնեմ որ այդպիսի միայն երկու լուրջ գանգատագիր ներկայացուած են, որք անմիջապէս նկատողութեան առնուած են ու արժանը տնօրինուած։ Ժողովրդական խոհանոցի վարչութիւնը կը քաջալերէ իւր յաճախորդներն իր գանգատներն ու դիտողութիւններն այնպէս ներկայացնել առանց վարանման։ Զայս կը նկատեն իբր միջոց մը լաւագոյն յաջողութեան և օգտակարութեան։

Իբր քսանութ կանայք կ'աշխատին սոյն հաստատութեան մէջ. Մէկ տեսչուհի, երեք փոխ տեսչուհիք, խոհարարուհիք, սպասուհիք և այլն։ Այս տեղեկութեանց մեծագոյն մասն ընդունած եմ նոյն իսկ ընկերութեան նախագահէն, յոյժ սիրուն երիտասարդ մը, որոյ հետ պատեհութիւն ունեցայ երկար տեսակցելու։ Այս տողերս գրելու միջոցիս ահա կ'ընդունիմ իրմէ նամակ մը, որով՝ ըստ իմ խնդրանաց՝ քանի մը մանրամասնութիւններ ալ կը հաղորդէ։ Թերեւս հետաքրքրական պիտի ըլլայ եթէ նշանակեմ հոս թէ՝ ինչ վարձ կ'ընդունին այլ և այլ կարգի սոյն աշխատաւորք։ Տեսչուհին, որոյ պաշտօնն է հսկել բոլոր շէնքին վրայ, և առօրեայ հարկաւոր ուտեստները գնել, կ'ընդունի տարեկան 1140 ֆրանք և ընկերութեան շէնքին մէջ կը բնակի։ Երեք փոխ կամ օգնական տեսչուհիք կ'ընդունին 65—60 և 50 ֆրանք ամիսը, և իրենցմէ երկուքը միայն ձրի բնակարան ունին։ Գանձապետք 65—40 ֆրանք ամիսը։ Խոհարարուհին 65 ֆրանք և սնունդ մը. և խոհանոցին մէջ աշխատող աղջկունք 35—50 ֆրանք ամսական։

Ճաշարանաց մէջ ծառայող կանայք կ'ընդունին 25 ֆրանք ամսական, օրական երկու ծառայութեանց համար. և 15 ֆրանք մէկ ծառայութեան համար։

ԱԲՐ. ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

(Մնացեալը վաղը)

ՔՈՐԷԱՅԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

1882ին էր միայն որ Քորէա, մինչեւ այն ատեն բոլորովին մեկուսացած աշխարհի մնացեալ մասէն, վերջապէս հաւանեցաւ Չինի խորհրդովը կամ հրամանովը՝ յարաբերութեան մտնել օտարներու հետ։ Յաջորդաբար կնքած դաշնագրերուն հետեւանօք նախ Միացեալ-Նահանգներուն հետ, և յետոյ եւրոպական մեծ տէրութեանց շատերուն հետ, իր նաւահանգիստներէն երեքը բացաւ օտար առեւտուրին առջեւ և արտօնեց Սէուլ մայրաքաղաքին մէջ դեսպանական ու հիւպատոսական գործակատարներու բնակութիւնը։

Ճէն-Զուան կամ Չէմուլբօ, Ֆու-Շան եւ Եուան-Շան երեք բաց նաւահանգիստներէն առաջինը ամենէն կարեւորն է առեւտրական շարժման տեսակէտով։

Հանկ-Բեանկ գետակին բերնին վրայ որ Սէուլ կը տանի, Չէմուլբօ դեռ քանի մը տարի առաջ աղքատիկ գեղ մըն էր՝ ձկնորսի հարիւր չափ խրճիթներով։ Այսօր բոլորովին կերպարանափոխուած է. օտարականներուն, չինացիներուն ու ճաբոնցիներուն թաղերը — այս վերջիններն ամենէն բազմաթիւ են — իրենց բարեյարմար, մաքուր փողոցներով, որք գիշերները կը լուսաւորուին, փայտէ ու գորշագոյն աղիւսէ տուներով հակապատկեր մը կը ձեւացնեն երբեմնի վիճակին հետ։ Չէմուլբօէն Սէուլ կ'երթցուի թէ ցամաքէն և թէ գետակէն. առաջին ճամբուն հեռաւորութիւնն է 35 քիլոմեթր, երկրորդինը 75. գետակին վրայ շոգեմակոյկներ միայն կը բանին։

Ներքին նաւահանգիստը շատ փոքր է և միայն միջակ տարողութեամբ հինգ վեց շոգենաւեր կրնայ պարունակել։ Հոն տանող ջրանցքը հետզհետէ տիղմով կը լեցուի. բան մը որ կարեւոր մաքրութիւններու պէտք ունի, որոց բնաւ մտադրութիւն չիկայ ձեռնարկելու։ Ընդհակառակն, դուրսի նաւահանգիստը ընդարձակ է և կրնայ դիւրութեամբ պարունակել ամենէն խոշոր բազմաթիւ շոգենաւեր։ Բնակչաց թիւը 6040 է. 40 Ամերիկացի և Եւրոպացի, 600 Չինացի, 2400 Ճաբոնցի և 3000 Քորէացի։

Ֆու-Շան հարաւային մեծ նաւահանգիստն է Քորէայի. 30 մղոն հեռաւորութիւն ունի ճաբոնական Չու-Շիմա կղզիէն, և 100 մղոն Սիմոնոզէքիէն։ Արդ կը տեսնուի թէ Ճաբոնցի զօրքերը շատ փոքր հեռաւորութիւն մը ունին անցնելու՝ Քորէական հողին վրայ ոտք կոխելու համար։ Բիէն-Շանկ նահանգն, ուր կը գտնուի Ֆու-Շան, միշտ թատերավայրն եղած է բազմաթիւ պայքարներուն ընդ մէջ չինացիներուն ու ճաբոնցիներուն, զանազան ժամանակներ։ 1592ին, մասնաւորապէս, ճաբոնցի զօրավար մը, Հիտէեօշի, բոլոր երկիրն աւերեց, զարկաւ չինացի զօրքերն որք օգնութեան փութած էին և ամեն տեսակ պատիւներ և չինական կառավարութենէն կարեւոր արտօնութիւններ ընդունելէն ետք միայն ետ քալեց։

Ճաբոնական գաղթականութիւնը բազմաթիւ է ի Ֆու-Շան, 4000 հոգիէն աւելի, առանց հաշուելու 3000 ձկնորսներու երթեւեկ բազմութիւնը։ Ուստի իրենց գաղթականութիւնը մեծ է և շատ լաւ կը կառավարուի քաղաքապետութեան մը ձեռքով որ հասոյթներ կը հաւաքէ վաճառականներու վրայ դրուած զանազան տուրքերէ։ Նաւահանգիստն ընդարձակ է՝ ամենէն մեծ նաւերը պատսպարելու չափ խորութեամբ։ 1887ին Ճաբոնցիները արտօնութիւն ստացան ածուխի կարեւոր մթերանոց մը հաստատել «Տիր Այլէնտ»ի վըրայ, փոքր կղզի մը Ֆու-Շանի դէմ, ուսկից բաժնուած է նեղ ջրանցքով մը։

Եուէն-Շան նաւահանգիստը կը գտնուի Քորէայի հիւսիս-արեւելեան կողմը, Ֆու-Շանի և Վլատիվոսթօքի կէս ճամբուն վրայ, Պրուկթընի այն շքեղ ծովածոցին մէջ ուր կը գտնուի հռչակաւոր նաւահանգիստը Լազարէֆ և այնքան ընդարձակ է որ աշխարհի բոլոր նաւատորմիղները կրնան մարզանքներ կատարել հոն։ Եուէն-Շանի նաւահանգիստը, բարձր լեռներով պաշտպանուած, դիւրին մուտք ունի, ջուրը խորունկ է, և, կարեւոր պարագայ, սառոյցները չեն պաշարեր զայն երբեք։ Ճաբոնական գաղթականութիւնը ունի հարիւրի չափ մաքուր, փառաւոր տուներ, կէս-եւրոպական ոճով շինուած, գրեթէ 700 բնակչով։ Չինացիները հազիւ 100 հոգի են, իսկ օտարականները քանի հոգիի չափ։

Քորէայի մայրաքաղաքը Սէուլ, գրեթէ 275,000 բնակիչ ունի։ Այս քաղաք նկարչագեղօրէն հաստատուած է բլուրներու մէջտեղ որք հիւսիսային կողմէն մերկ, ընդհակառակը գեղեցիկ բուսականութեամբ ծածկուած են հարաւային կողմէն։ Պատով մը շրջապատուած է որուն երկարութիւնն է 20 քիլոմէդր, բայց ներսի կողմը պարապ գետիններ կան։ Սէուլ կրնայ մէկ բառով նկարագրուիլ. ընդարձակ տղմուտ մըն է։ Ուստի, օտար ներկայացուցիչներն իրենց բնակարանները շինել տուած են տեղացիներու թաղերէն հեռու։

Օտարներու հետ այս յարաբերութիւններուն հաստատուելէն ի վեր Քորէայի առեւտուրը Միացեալ-Նահանգներու ու Եւրոպայի հետ, բարձրացած է 200 միլիոն ֆր.ի, որուն 120 միլիոնը արտածութեանց համար։ Բայց այս թիւեր այն վաճառքներն ու բերքերը միայն կը պարունակեն որք կանցնին երեք բաց նաւահանգիստներուն մաքսային քննութենէն. իսկ յայտնի չէ այն վաճառականութիւնը որ կը կատարուի սահմանագլխէն և ծովեզերքի զանազան կողմերը հանդիպելու արտօնուած ճաբոնական նաւերուն կողմէ, բայց որ կարեւոր կը նկատուի։

Չինաստանի ծովային մաքսերու վարչութիւնն, այսինքն, Սըր Ռոպէրդ Հարթն է որ մաքսատուները կազմակերպած է ի Քորէա և ինք կը վարէ անոր գործերը։ 1893ին գանձուած մաքսատուրքերուն գումարն է մօտ երկու միլիոն ֆրանք։ Ներածուած ու արտածուած ապրանքները գրեթէ ամենքն ալ ըստ արժէքին 5 % տուրք մը կը վճարեն, բաց ի բամբակեղէններէն որոց համար այս տուրքն է ըստ արժէքին 7 %։

Ներածուած ապրանքներուն կէսէն աւելին Անգլիայէն և անոր գաղթականութիւններէն կուգայ և սակայն երկրին մէջ մէկ հատ առեւտրական տուն չկայ։ Ներածման առեւտուրին մէկ մեծ մասը և գրեթէ արտածման բոլոր առեւտուրը Ճաբոնցիներուն ձեռքն են, և բացի փոքր բացառութիւններէ, Քորէայի նաւահանգիստներուն մէջ ճաբոնական ընկերութիւններու պատկանող շոգենաւեր միայն կը տեսնուին։

Ճաբոնցի վաճառականները անխոնջ կորով ցոյց կուտան և ձեռնարկու ոգի մը ի հանդէս կ'ածեն. իրենց զանազան գաղթավայրերուն մէջ հաստատած են բազմաթիւ ճարտարագործութիւններ, ի մէջ այլոց բրինձի կեղեւում շոգեշարժ մեքենաներով, որք ահագին շահեր կը բերեն։ Ասկից զատ, մասնաւոր պայմանադրութեամբ մը, Միքատոյի կառավարութիւնը իր ազգակիցներուն համար փոքր տուրքի մը վճարումով առած է ձկնորսութեան իրաւունքը Քորէայի ջուրերուն մէջ, և կը հաշուուի թէ 12,000 նաւաստի պարունակող 2000 նաւեր կը գործածուին այդ կողմերը, ուր ամեն տեսակ ձուկեր կը վխտան, մանաւանդ կէտ ձուկն ու շնաձուկը, բացի ծածանէն, տարեխէն, ազկերէն եւայլն։

Այս բոլորէն կերեւայ թէ ամեն ազգերէն աւելի Ճաբոնցիներն են ամենէն մեծ շահ ունեցողներն ի Քորէա և թէ պատերազմը մեծապէս պիտի վտանգէ իրենց շահերը։

Բեւեռախոյզ Պ. Ուէլմէնի նաւը, որուն վրայ խօսեցանք անցեալ օր, յունիս 20ին խորտակուեր է սառոյցներէն։ Կը մնայ միւս երեք բեւեռախոյզները, որոց անյաջողութեան լուրերը դեռ չհասան։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔԻ» (60)

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ՏԺԳՈՅՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՍԻՐԵԼՈՒ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆԸ

—Վաղն առտու եկէք, ըսաւ վարպետը։

Երկու Թափառաշրջիկները դուրս ելան։

Թափառաշրջիկ բառը շատ կը յարմարէր անոնց և մինչեւ ոսկորներուն ծուծը Թափառական էին, — Բերսիլար իսկ, հակառակ իր աշխատանքի փաղանցիկ փորձութիւններուն։

Աւելի քան քսան տարիէ ի վեր կը թափառէին այսպէս բոլոր հարաւային Ֆրանսան, օրն օրին ապրելով, ամռան ու գարնան մեղմ գիշերները բացօթեայ պառկելով, կամ ամբարանոցի մը կամ սայլատան մը մէջ երբ ցուրտերը գային։

Մեծ մասամբ մուրացկութեամբ կ'ապրէին։

Կորովի ու ճարպիկ, ամեն գործերու կարող, նոյն իսկ անսպառ աղբիւր ունենալով իրենց միտքին մէջ, տիպար գործաւորներ պիտի ըլլային եթէ նուազ ծոյլ, նուազ կռուասէր, նուազ գինով ըլլային։

Բերսիլար կռուասէր էր։

Ժաքթէն չէր ծածկեր գինով ըլլալը։

Այս քսան տարիներուն մէջ սակայն, անոնք ունեցած էին գեղեցիկ խորհուրդներու շրջաններ երբ վարձուած էին ագարակներու, գործատուներու և գործարաններու մէջ։

Բայց վեց ամիս ետքը դաշտերուն ճամբան կը բռնէին։ Այս շրջանները ընդհանրապէս կը պատահէին խստաշունչ եղանակին, յորում տաժանելի բան էր պատսպարան չունենալ և ուժ օրուան հոգի հետ ծխած ճարպի կտոր մը կրծել։

Արեւին առաջին կենդանարար ճառագայթները հոգի կուտային իրենց սրունքներուն։

Եւ նորէն ճամբայ կ'ելլային։

Յիշատակելի մանրամասնութիւն մը որ մէկ հարուածով պիտի գծէ մեր երկու անձերուն անհեթեթ բնաւորութիւնը. այդ չափազանց թափառիկ կեանքին մէջ զոր քսան տարիէ ի վեր քով քովի կանցունէին, բնաւ գործ չէին ունեցած դատական իշխանութեան հետ։

Պարկեշտ էին։

Ամեն պակասութիւններ ունէին թերեւս, բայց մարդ կրնար իր քսակը վըստահիլ անոնց։ Անոր մէջ նայելու հետաքրքրութիւնն իսկ չպիտի ունենային։

Իրենց դատական խորշադարանը կոյս էր։

Անգամ մը միայն գէշ արկածի մը հանդիպեր էին։

Ոստիկան զինուորները ձերբակալած էին զիրենք. մեր մարդուկները չէին կրցած գուշակել պատճառը։

Եւ շիպ շիտակ Մանոյի բանտը տարուած էին։

Հոն հարցաքննիչ դատաւորին առջեւն էին ելած որ փորձած էր խոստովանցնել զիրենք թէ մեղսակից էին մարդու մը որ սպաննած էր քաղաքին մէկ ճարտարապետը, Պ. Ժօռժ տ'Էսիբոն։

Արիաբար պաշտպանած էին ինքզինքնին։

Նոյն իսկ պատմած էին թէ գիշերը գըտնուած ըլլալով դիակին դէմը և այնքան դիւրին ըլլալով զայն կողոպտելը, բան մը չէին բրած և մտքերնուն անգամ չէին անցուցած բան մը ընել։

Եւ չէին ստեր։ Դատարանն համոզուեցաւ։

Դէմ առ դէմ բերուեցան մարդասպանին հետ։

Երբեք չէին տեսած զայն։

Եւ ազատ թողուած էին։

Սակայն միայն իրենց յատուկ պարկեշտութիւն մը ունէին, որ ամենուն պարկեշտութիւնը չէր։

Այսպէս, անօթի օրերու մէջ, Ժաքթէն ճագարի վարմ մը կը լարէր՝ երկրորդ օրը ուտելու բան մը ունենալու համար։

Եւ Բերսիլար, որ բաց օդին մէջ խոհարարի պաշտօնը կը ստանձնէր, կեղծ ամօթխածութիւն չունէր և դաշտի մը մէջէն քանի մը գետնախնձոր կը բրցունէր ճաշը ճոխացնելու համար։

—Դաշտին մէջ տնկուած գետնախնձորները աղքատներուն պահեստն է, կ'ըսէր։

Սակայն գողութիւն չէր նկատեր։

Բայց շատ անգամ պատահած էր որ անցնէին ցանկապատ պարտէզներու առջեւէ, որոց մէջի կողմը ոսկեգոյն գեղեցիկ պտուղներ կը սփռուէին։

Փորձերնին պարապ էր։

Կրնային ցանկապատէն անցնիլ, պտուղներ բրցունել. կը շատանային սեղմելով իրենց տափատին կապը։

Ցանկապատէ մը անցնիլ գողնալու համար նոյն իսկ ծաղիկ մը, գէշ բան էր. անպարկեշտ գործ մը, գողութիւն մըն էր։

Ձեռքերնուն չէր գար։

Եւ կը փութային ըստ կարի շատ հեռանալ։

Այն ատեն հեգնութեամբ կ'ըսէր Ժաքթէն.

—Է՛յ, մարգուկս, տեսա՞ր տանձերը։

—Այո, տեսայ...

—Միշտ հաճոյք կը պատճառէ... Դուն այս պտուղներուն ո՞րը շատ կը սիրես, ծերուկ Բերսիլար։ Տանձե՞րը, խնձորնե՞րը, թէ խաղողները...

Բերսիլար չեղակի ակնարկ մը կ'արձակէր անոր։

Կոկորդը չոր էր և ստամոքսը բարձրաձայն կ'աղաղակէր... Առանց թուլում մը լռելը տանջանք մըն էր։

Եւ իրենց պարկէն հանելով քանի մը փտած կանծած հացի բեկորներ՝ կը կըրծէին համակերպութեամբ։

Ասոնք էին այն երկու անձերը որք երկրորդ անգամ կուգան կը մտնեն մեր պատմութեան մէջ։

Երբ դուրս ելան Էկլեէթի գրասենեակէն, պահ մը քալեցին անձայն անշշուկ։

Ժաքթէն կը կատղէր այն աշխատութեան վրայ որուն պարբերաբար կ'ենթարկէր զինքն իր թշուառութեան ընկերը։

Երեսը կը կախէր։

Բերսիլար, մտազբաղ, իր անսահման սրունքները կ'երկարէր իր բարեկամին խոշոր սրունքներուն քով, առանց փոյթ ընելու այդ դժգոհութիւնը։

Լուռ ու մունջ կը մնային։

Բրաստի ճամբան բռնած էին, ուր պիտի փորձէին պատսպարան մը գտնել։

Յանկարծ, քանի մը վայրկեան այդպէս քալելէ ետք, Բերսիլար գոցեց իր կարկինը։

Ժաքթէն ալ, զարմացած, կեցաւ։

—Ի՞նչ ունիս։

—Բան մը չունիմ։

—Կը ցաւի՞ս մեզի գործ տրուելուն, հարցուց խոշոր մարդը։

—Ամենեւին։

—Աւելի գէշ։ Ի՞նչ կը մտածես ուրեմն։

—Զարմա՜նք... Դուն բան մը չի նշմարեցի՞ր։

—Ի՞նչ նշմարէի։

—Քիչ մը առաջ, հանքին մէջ...

—Ոչ... միայն նշմարեցի որ հանքագործ վարպետը չէր ուզեր մեզի և պիտի ճամբէր եթէ Պ. Պարթոլի միջամտելու աղէտալի գաղափարը չունենար... Անպիտան միջամտութիւն...

—Այո, ազնիւ մարդ մըն է, շատ ազնիւ մարդ մը։

—Գործը գնաց, մնաց Ժաքթէն... Վերջապէս, եղաւ լմնցաւ... մանաւանդ որ... այսօր ի՞նչ է...

—Արդէն ըսի, երկուշաբթի։

—Երկուշաբթի օրը երբեք չեմ գայրանար։

Բերսիլար, յամառ, կը կրկնէր, միշտ կենալով և նայուածքը մտախոհ...

—Բան մը չի տեսա՞ր ուրեմն... բան մը չի նշմարեցի՞ր...

—Նորէն կ'ըսեմ, ոչ... Չեմ հասկնար ինչ ըսել կ'ուզես... բացատրէ...

—Ինծի կուգայ որ կը ճանչնանք զայն...

—Ո՞վ։

—Պ. Պարթոլին. [illegible] ըսի, որովհետեւ մեր կեանքը նոյնն եղած է քսան տարիէ ի վեր և յայտնի է որ եթէ ես ճանչնամ, դուն ալ պիտի ճանչնաս...

—Դուն խենդ ես... Երեք տարիէ ի վեր առաջին անգամն է որ հոս կուգանք եւ դուն գիտես որ Պ. Պարթոլի քիչ ժամանակէ ի վեր գնած է Էկլեէթը և կը բնակի ի Քասթէլպուր։

—Ատ ամենը գիտեմ և սակայն զարմանալի է, ինծի կուգայ որ տեղ մը հանդիպած ենք անոր... Դուն ալ խորհէ... ծերուկ Ժաքթէնս, խորհէ... ջանա յիշել...

Ժաքթէն չպատասխանեց։

Բերսիլարին ըսածը միտքին զարկած էր։ Ժան Պարթոլին դէմքը կը վերեւէր իր առջեւ, աւելի յստակ, աւելի շեշտուած, և ահա ինքն ալ կ'երեւակայէր թէ արդէն տեսած էր զայն, այդ դէմքը, անշուշտ մասնաւոր պարագայի մը մէջ, որպէս զի Բերսիլարի և իրեն աչքին զարնէր այդպէս։

Բայց ի՞նչ պարագայի մէջ։

Կը փնտռէին, չէին յիշեր։

Այնքան երկար պտըտած, այնքան դէմք տեսած էին իրենց թափառիկ կեանքին մէջ որ դժուար էր ճշդել։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒԼԻՍ 28/9 ՕԳՈՍՏ. 1894

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆԱՑ ՖԻԶԻՔԱԿԱՆԸ

Արմաշի Դպրեվանքէն ելող նորընծայ սարկաւագներուն և աստուածաբանական ուսանողներուն ընդհանրապէս վտիտ կերպարանքն և անոնցմէ ոմանց թերևս ոչ այնքան առողջ երեւոյթը գիտող մտքին կը ներկայեն թէ՛ տեսական և թէ գործնական խնդիր մը։

Տեսական խնդիրն այս է որ եկեղեցականք, անոնք մանաւանդ որ կուսակրօն եկեղեցականութեան կը պատրաստուին, պէ՞տք է խնամ տանին իրենց ֆիզիքական զարգացման, որ կրնայ մարմնապաշտութիւն համարուիլ։

Գործնական խնդիրն ալ այս է որ մարմնապաշտութեան երկիւղէւ իրենց ֆիզիքական կազմուածքը խնամել զանց ընող եկեղեցականք յառաջիկային սրտի, թոքի, յօդերու և ջիղերու հիւանդութեանց ենթարկուելով, կրնա՞ն ըստ արժանւոյն կատարել իրենց պաշտօնը։

Կուսակրօն եկեղեցականութեան անձուկ ըմբռնում մը դարերէ ի վեր պատուիրած է ամուրի կղերին ո՛չ միայն զգուշանալ մարմնապաշտութենէ, այլ և մարմինը խոշտանգել, տանջել, զրկելով ամեն հանգիստէ, դիւրակեցութեան ամեն պայմաններէ, անբաւական սնունդ տալով, խարազանելով, քուրձ հագուեցնելով, ևլն։

Դեռ ցայսօր Եւրոպիոյ այլ և այլ կողմերն, այլ մանաւանդ Սպանիոյ և Իտալիոյ մէջ, կաթոլիկ կղերը սովորաբար ի գործ կը դնէ այս խիստ պատուէրներ, այն աստիճան որ կարգ մը լուացումներ ալ (դաղ, զանեօ) մեղք կը համարուին իբրև ուշադրութիւնը մարմնոյ վրայ դարձնող գործողութիւններ։ Կղերն ինք իւր մասին այս խստութիւններ ի գործ դնել բաւ չհամարելով, երկու սեռէ աշխարհականներուն եւս նմանօրինակ զգուշութիւններ կը պատուիրէ մարմնապաշտութեան դէմ։

Որովհետեւ ծայրայեղութիւն մը միշտ հակառակ ծայրայեղութիւն յառաջ կը բերէ, նոյն եւրոպացի կղերին մէջ կը տեսնենք նաև մարմնական վայելքներու ամենէն արտակարգ օրինակներ։ Կը կարդանք նկարագրութիւնն եկեղեցականներու որք փափկածաշակ կենցաղավարութեամբ մը ամենէն աշխարհիկ մարդերէն աւելի կը վայելեն աշխարհը։ — Բայց այս չէր մեր ընելիքը։

Մեք հասկնալ կ'ուզենք թէ մեր ապագայ կուսակրօն եկեղեցականութիւնը պատրաստողներ ի՞նչ խորհրդով կը շարժին։ Կ'ընդունի՞ն թէ իրենց նորընծայներն և անոնք որ վաղը պիտի ընդունին եկեղեցական կարգ՝ մարմնով նոյնքան զարգացեալ պէտք է ըլլան որքան հոգւով ու մտքով։

Ֆիզիքական զարգացում ըսելով ըմբիշներ պատրաստել չենք հասկնար։ Ֆիզիքական զարգացման նպատակը պէտք է ըլլայ՝ կազմուածին առողջութիւնն ապահովել, վտարելով ամեն հիւանդագին տրամադրութիւն, և հաստատելով այնպիսի սովորոյթներ որք մարմնոյ և մտքի հաւասարապէս առողջ և կայտառ պայման մը տեւական ընեն։ Ֆիզիքական զարգացման միջոցներն ալ պէտք է ըլլան՝ բաւական սնունդ, ոչ շատ խառն և արուեստակեալ կամ համեմեալ, ո՛չ ալ չափէն աւելի չորակեր ու խոտակեր. մաքուր օդ և զուտ ջուր. բարեխառնութեանց վարժութիւն՝ յաճախակի պտոյտներով կամ մարզանքներով ու լուացումներով, և չափէն աւելի չտաքցնող հագուստ։

Այս հիմնագիր, ի մասին կուսակրօն կղերի ֆիզիքական զարգացման, շատ տեղ անընդունելի է կաթոլիկ կղերի վարիչներուն, մանաւանդ վանականներուն։ Հետաքրքիր ենք իմանալ թէ մեր ապագայ եկեղեցականութեան պատրաստիչներն այս մասին ունի՞ն տարբեր խորհուրդ մը, թէ ո՛չ իրենց արեւմտեցի կարգ մը պաշտօնակիցներուն պէս կը խորհին։

Այն հիմնադրին դէմ գլխաւոր առարկութիւնն այս է որ ֆիզիքական զարգացումը մարդուս մէջ կը դրգռէ կենդանական ամեն ախորժակներն անխտիր, որով կուսակրօնութեան ուխտին անթերի գործադրումը դժուարութեանց կ'ենթարկի։ Եթէ, կ'ըսեն, կան ախորժակներ զորս լռեցնել կը պատուիրէ կուսակրօնութեան ուխտն, ապա ուրեմն անխոհեմութիւն է հետեւիլ ֆիզիքական զարգացման այնպիսի դրութեան մը որ եւս առաւել կ'արծարծէ զանոնք։

Բայց ո՞վ չի գիտեր թէ կուսակրօնութեան ուխտ ամեն կազմուածի համար չէ։ Այս բեռը կարողներ միայն կրնան տանիլ, ըստ աւետարանական պատուէրին։ Եթէ կուսակրօնութիւնն անհաշտ է առողջութեան հետ, եթէ հիւանդները միայն կրնան կուսակրօն ըլլալ, ուրեմն լաւ եւս է ջնջել կուսակրօնութեան ուխտն, որ ոչ միայն Բնութեան այլ և Աստուծոյ դէմ կը մեղանչէ. զի կ'ենթադրէ թէ կարելի չէ Աստուծոյ ծառայել բայց եթէ հիւանդոտ, խեղճ, տխեղծ վիճակի մէջ։ Բայց Աստուծոյ պաշտօնեայներէն ո՛չ միայն չի պահանջուիր հիւանդոտ և թերակազմ ըլլալ, այլ հակառակն եւս պայման դրուած է հին օրէնքին մէջ, և ցայսօր քահանայ ձեռնադրուած մարդոցմէ խնդրելի է որ առողջ և ըստ կարի բարեկազմ անձեր ըլլան։ Այն նախախնամութիւն որ բարձրահասակ և քաջակազմ քահանայներէն կ'ախորժի, ինչո՞ւ համար հիւանդոտ և տկարակազմ վարդապետներ միայն ուզէ տեսնել իւր տաճարին մէջ։

Ոչ, ապագայ վարդապետին եւ եպիսկոպոսին առողջութեան պայմաններն ապահովել ուսանողութեան տարիներուն մէջ խօսք չի կրնար կուսակրօնութեան ուխտին պահպանման արգելք ըլլալ։ Մարմինն առողջ պահել ուրիշ բան է, մարմինը գրգռելն ուրիշ բան։ Մարմնոյ ոյժերն իւր ուզած կողմը դարձնել մտքին ձեռքն է, սրտին գործն է։ Ազնուացուցէք սիրտը, մշակեցէք միտքն, և մարմնոյ ոյժերն երբեք դժուարութիւն չեն պատճառեր։ Ամեն բան վարժութիւն է, մոլութիւնն ալ, առաքինութիւնն ալ. ցոփութիւնն ալ, կուսակրօնութիւնն ալ։ Առանց կուսակրօն ըլլալու շատեր գիտեն փորձով թէ նա որ կանոնաւոր մարզանքով չափաւորապէս կը յոգնեցնէ մարմինն և իմացական աշխատութեամբ բաւական կը զբաղեցնէ միտքը՝ ժամանակ չի կրնար գտնել ֆիզիքական շուայտութեանց, ու տարապայման ախորժակներ չզգար։ Այսպիսի պայման բնականաբար կրկնապէս խնդրելի է կուսակրօն երիտասարդ նորընծայէն կամ աբեղայէն. բայց սակէ չի հետեւիր թէ իւր առողջութիւնն ապահովելու և տեւական ընելու հոգ պէտք չէ տարուի։ Արդարեւ կան բաներ որոցմէ պէտք է զգուշանան անոնք որ մարմնոյ գրգռումներէն կը խորշին, օրինակի համար ամենեւին ոգելից ըմպելի չգործածեն, մինչեւ իսկ հրաժարին թէյէ, սուրճէ, ծխախոտէ, տաքցնող համեմներէ, կակուղ անկողիններէ, հաստ վերմակներէ, նաև մեղկացուցիչ ընթերցումներէ, թոյլ մտածումներէ, չափազանց զբօսալի ընկերակցութիւններէ, ևն։ Այս տեսակ զգուշութիւններ հասկնալի են անոնց համար մանաւանդ որք բոլորովին վստահ չեն իրենց անձին նկատմամբ։

Բայց սակէ անդին երթալ, և մարմինը պատանեկութեան ու երիտասարդութեան մէջ մանաւանդ, զրկել ֆիզիքական զարգացման էական պայմաններէն, ո՛չ միայն անիրաւութիւն է ապագայ եկեղեցականութեան նկատմամբ, այլ և պիտանի ուժերու անօգուտ սպառում մ'է. զի հիւանդոտ եկեղեցականութիւն մը, ըլլայ կուսակրօն, չի կրնար Եկեղեցւոյն ակնկալութիւնները պսակել, և անոր պատրաստութեան համար վատնուած դրամն ու խնամքը պարապ տեղը մսխուած կ'ըլլան։ Ճիշդ այն պահուն ուր Եկեղեցին և ժողովուրդը պիտի սկսէին օգտուիլ քաղել իրենց պատրաստած եկեղեցականներէն, ասոնք, իրուցնէ հիւանդոտ և տկարակազմ, կը պարտաւորին մերժել իրենց առաջարկուած պաշտօններն, և մեք որ կը յուսայինք դպրոցէ ելած եկեղեցականներ զրկել օր մը գաւառային թեմերն հովուելու, կը դատապարտուինք նորերուն մէջ ալ հիներուն չափ գտնել «անձնական տկարութեան պատճառաւ» գաւառային պաշտօններէ խուսափողներ։ Բ. Փ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Այս օրերս Հալլէ քաղաքը կը տօնէ իւր Համալսարանին հիմնարկութեան 200րդ տարեդարձը։ Վիլհէլմ կայսր հանդէսին ներկայ ըլլալու համար իւր կողմէ զրկեց Ալպրեխդ իշխանն, որ ծանոյց թէ Ն. Վեհափառութիւն Համալսարանին կը նուիրէ իւր իւղանկար կենդանագիրը բնական մեծութեամբ և 36,000 մարքի գումար մը։ Իշխանը նաեւ կարդաց նամակ մը զոր կայսրն ուղղած է Համալսարանին, շնորհակալութիւն յայտնելով այն կարեւոր ծառայութեանց համար զորս բարձրագոյն կրթութեան շաւղին մէջ այս Համալսարան մատուցած է Գերմանիոյ՝ երկու դարէ ի վեր։ Կայսրն իւր նամակաւ կ'ըսէ նաեւ.

«Հալլէի Համալսարանին վիճակեցաւ գերմաներէն լեզուի գործածումն սկսիլ ակադեմական կեանքի մէջ։ Զայս կը վերագրեմ գերմանական ազգային ոգւոյն արծարծման, որ երբեմն այնքան վար ինկած էր։ Բայց, ի վեր քան զամենայն, երբեք պիտի չմոռցուի թէ Հալլէի Համալսարանն առաջին եղաւ ճանչելու փոխադարձ օգտակարութիւնն և արդիւնաւորութիւնն ակադեմական վարդապետութեան և ազատ գննութեան, որով հաստատեց հիմնական սկզբունք մը, որ գերման Համալսարանաց սեփականութիւնն եղաւ, և հիմակ ալ անոնց որոշիչ յատկութիւններէ մէկն է։»

(Այսինքն՝ առաջին անգամ Հալլէի Համալսարանն էր որ Արիստոտելեան «Վարդապետական տասց»ի անձուկ սահմանէն դուրս ելնելով, անկախ քննութեամբ և անհատական զննութեամբ նոր ճշմարտութիւններ երեւան հանելու և նոր գիւտեր ընելու հետամուտ եղաւ։)

Ազատականք կայսեր այս խօսքերը բերկրութեամբ կ'ողջունեն. բայց միւս կողմը լուռ կը կենայ։

Հալլէի Համալսարանն, այս յոբելեանին առթիւ, Պատուակալ Տոքթորութեան վկայական տուաւ քանի մը օտարազգի, մանաւանդ անգլիացի, գիտնականներու և Բրոֆէսորներու։

ՄԱՏԱԿԱՍՔԱՐԻ ԽՆԴԻՐ. — Ոչ սակաւ հոգ կը պատճառէ Մատակասքար, որ Ֆրանսայի հովանաւորութեան ներքեւ է պաշտօնապէս, բայց կ'երեւի թէ՝ ամերիկացի և անգլիացի միսիոնարներու և վաճառականներու խօսքին անսալով մերթ ընդ մերթ տարբեր և ինքնուրոյն ոգի մը կը ցուցնէ։ Վերջերս տեղի ունեցած դէպք մը վէճը սաստկացուց։ Մատակասքարի բարձրագոյն անձնաւորութիւններէն Ռաքոդոմէնա իշխան բիրտ վարմունք մ'ունեցաւ ֆրանսացի զինուորի մը դէմ, յուսալով որ իւր բարձր աստիճանի շնորհիւ կրնայ մնալ անպատիժ։ Ֆրանսական գործակատար Պ. Լառուա հրաման տուաւ փայլուն գոհացում մը պահանջելու։ Նախարարապետին քով դնաց, բայց հազիւ թէ խօսք բացած էր, յիշեալ Մալկաչ (Մատակասքարցի) իշխանը ներս մտնել ուզեց։ Պ. Լառուա ոտք ելնելով անմիջապէս, ըսաւ վարչապետին. «Կը պահանջեմ որ դուրս ընէք այս ոչինչ մարդն, ապա թէ ոչ, կը մեկնիմ»։ Իշխանը վարանեցաւ դուրս ելնելու, բայց վարչապետին լռութիւնը տեսնելով, պարտաւորեցաւ քաշուիլ։ Ցայժմ ֆրանսական գործակատարն իւր պահանջումը ներկայեց, և այժմ կը յուսացուի որ կատարեալ գոհացում պիտի տրուի։— Բայց ասոնք մանր մունր դէպքեր են։ Վաղ կամ անագան, կ'երեւի թէ Ֆրանսա պիտի հարկադրի զէնք գործածել Մատակասքարի մէջ իւր թեւարկութեան իրաւունքներն ապահովելու համար միանգամ ընդ միշտ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Փարիզի արքեպիսկոպոսը տնօրէնութիւն մ'ըրաւ, որ կը ցուցնէ թէ Հանրապետութեան հետ աղէկ երթալ կ'ուզէ։ Մոնբառնաս թաղին գործաւորական ընկերակցութեան նախագահ Հ. Մէնեան վարդապետ եռանդուն արքայական մ'է, թէեւ Պապին յորդորանաց վրայ աջակողմեանք դարձած են Հանրապետութեան։ Հ. Մէնեան հակահրէական Պ. Տրիւմոնի Լա Լիպր Բառօլ թերթին մէջ յօդուած մը հրատարակելով, պախարակեց կոմս տը Մէօն և այլ պահպանողականներ, որք արդէն վարչութեան կողմը դարձած են։ Արքեպիսկոպոսը պաշտօնանկ ըրաւ վարդապետն և խըստիւ պախարակեց զնա։ Իսկ Պ. Տրիւմոն Փարիզէ փախած է Պելժիա, զերծ մնալու համար պատժական նոր օրէնքին լրագրոց մասին հաստատած խըստութիւններէն։

— Պատերազմական Նախարարութեան յանձնաժողովն որոշեց զի Պ. Թիւրբէն ներկայ չըլլայ իւր հնարած ռումբին փորձերուն զորս ֆրանսական կառավարութիւնը կատարել պիտի տայ։ Այս որոշման շարժառիթն այն ըլլալ կը թուի թէ կասկածելի է իւր ռումբին վերջնական ընդունելութիւնն, և այն ատեն Պ. Թիւրբէն օտարներուն պիտի դիմէ։ Ֆրանսայի կառավարութիւնն իւր ծախուք չուզեր բան սովրեցնել Պ. Թիւրբէնի։

—Սիկիլիացի աւազակներն որոց ֆրանսացի երկու վաճառական լեռը տանիլը գրած էինք, 30,000 ֆր. փրկանք կը պահանջեն։

—Լուվրի վարչութիւնը 10,000 ֆր.ի վճարմամբ գնեց Փարաւոններու 18րդ Հարստութեան ժամանակէն մնացեալ փայտեայ արձան մը կնոջ, որուն համար Պ. Մասբէրօ եգիպտագէտը կ'ըսէ թէ դարէ մ'ի վեր Եգիպտոսի մէջ գտնուած ամենէն կարեւոր քանդակագործութիւնն է։ Կը ներկայացնէ այն ժամանակի կին մը թափանցիկ շղարշէ շրջազգեստով։ Սքանչելի կերպիւ լաւ պահուած է այս քանդակ։

ՉԻՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆ.— Ծայրագոյն Արեւելքէ պատերազմին վրայ նոր լուր չկայ։ Մինչեւ երէկ եկած լուրերն հրատարակուած են [illegible] երեկուան թիւով։ Երէկ իրիկուան սուրհանդակին բերած միակ նորութիւնն էր Չինու կայսեր մէկ հրովարտակն, որ երկրին ամեն կողմը զրկուեր է և եւրոպական Տէրութեանց եւս պիտի հաղորդուի։ Այս պաշտօնագրով կայսրը կը պնդէ թէ հարիւրաւոր տարիէ ի վեր Չին գերիշխանութիւն ի գործ դրած է Քորէայի վրայ։ Երկրին մէջ ծագած շփոթութիւններն հանդարտեցնելու համար Չին միշտ օգնած է Քորէայի։ Այս նպատակաւ վերջերս Չին զօրք զրկեց Քորէա, և Ճապոն ալ զրկեց առանց իրաւունք ունենալու, և յետոյ չուզեց ետ կանչել։ Նաեւ, Ճապոնցիք ընկղմեցին չինացի զօրք փոխադրող շոգենաւ մը։ Միւս Տէրութիւնք արդէն պախարակած են Ճապոնի ընթացքը։ Կայսրն ամեն զինուորական իշխանութիւնները կը դնէ փոխարքայ Լի-Հունկ-Չանկի հրամանոյն ներքեւ, պաշտպանելու համար կայսրութեան իրաւունքներն, և ճապոնական մարտանաւերն ուր որ ալ ըլլան՝ գրաւելու և փճացնելու հրամանաւ։—Կը մնայ տեսնել թէ Ճապոնցիք պիտի համակերպի՞ն այս հրամանին։

—Գերման կառավարութիւնն հեռագիր մը ստացեր է ծանուցանող թէ Իլտիս գերմանական թնդանօթակիրը մօտէն տեսած է գործողութիւնն երբ Քօ-Շինկ կը խորտակուէր Ճապոնցիներուն կողմէ։ Գերման սպայք կարող եղած են փրկել ժայռի մը վրայ ելած 150 չինացի զօրքերը։

ԲԵՒԵՌԱՅԻՆ ԱՐՇԱՒԱՆՔ. — Պարոն Նորտէնշէօլտ շուեդացի գիտնականն, որ Հիւսիսային բեւեռին վրայ մեծագոյն հեղինակութիւններէն մին է, հեռագրաւ ծանոյց Անգլիոյ Աշխարհագրական Ընկերութեան թէ Ռակնվալտ Եար շոգենաւն, որով Պ. Ուէլման արշաւանք մը կ'ընէր դէպ ի Հիւսիսային Բեւեռ, սառոյցներէն ջախջախուած է հիւսիսային լայնութեան 80.37 աստիճանին վրայ։ Նորվեկեան ձկնորսանաւ մը Սբիցպերկէնէ եկած է, շոգենաւին մարդոցմէ վէպը բերելով, որք կը պատմեն թէ Պ. Ուէլման շոգենաւէն մեկնեցաւ 13 մարդ, 40 քալխիրի շուն եւ 110 օրուան պաշար առնելով։ Ապա յիսուն—վաթսուն մղոն յառաջացաւ, յուսալով գտնել երկիր մը որ այն կողմերն ըլլալ կը կարծուի։ Բայց չորս օր ետքը, մայիս 6/18ին, սառոյցի լեռներ եկան փշրեցին շոգենաւը։ Մարդու կորուստ չեղաւ, եւ ուտեհաց ու զգեստեղէնաց մէկ մասն ազատել կարելի եղաւ։ Մարդէն կըրգին մարդ զրկուեցաւ եղելութիւնն իմացնելու Պ. Ուէլմանի, որ ետ դարձաւ, եւ նաւուն բեկորներով հաստատ տուն մը շինեց նաւազներուն բնակութեան համար։ Յետոյ դէպի Հիւսիս ետ դարձաւ իւր հոն թողած մարդոց քով, միտքը դրած ըլլալով սեպտ. 1ին դառնալ իւր շինած տունն։ Այս տան մէջ մնացեալ մարդոցմէն Պոգոֆշէն սպայն և իւր ընկերք ալիւմինիումէ շինուած թեթեւ մակոյկներով չորս կողմն ինկան ձկնորսանաւեր գտնելու յուսով, եւ այսպէս ողջամբ դարձան Նորվեկիա։ Կ'ըսեն թէ անհրաժեշտ է օգնութիւն հասցնել Պ. Ուէլմանի որ կրնայ կորնչիլ սառոյցներուն մէջ։ Անգլ. լրագիրք պախարակելով հանդերձ Պ. Ուէլմանի և իւր անփորձ ընկերաց անխոհեմութիւնը, կը յորդորեն Աշխարհագրական Ընկերութիւնը շուտով շոգենաւ մը վարձել և զրկել նշանակուած տեղն, աշնան վերջի ցուրտերուն սկսելէն առաջ ազատելու համար հոն մնացեալ երկրախոյզներն, որք թէեւ առ այժմ բնակարան և պաշար ունին, բայց մինչեւ վերջը դիմանալու անկարող են։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ

ՀՌՈՄ, 8 Օգս.—Սիկիլիոյ մէջ, Ետնայի ստորոտն և շրջակայքն երկրաշարժ եղաւ. 4 մեռեալ. 10 վիրաւոր. բազում տուներ և եկեղեցիներ կործանեցան։

—Կ. Պոլսոյ իտալեան նոր դեսպան Պ. Քադալանի Բօրէնհակէ ուղղակի Պրինտիզի եկաւ, և անտի այս իրիկոյ Սիմէթօ շոգենաւը կը նստի Կ. Պոլիս երթալու համար։

ԵՈՔՕՀԱՄԱ, 6.— Ճապոնցիք նոր յաղթութիւն մը տարեր են Չինացիներուն վրայ և գրաւեր են Քորէայի Ասան կամ Ա-Զան քաղաքը։ Բայց պաշտօնական հաստատութիւն չկայ դեռ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Պաշտօնաթերթը խօսելով Վիլհէլմ արքիդքսին մահուան վրայ, որոյ յուղարկաւորութեան կայսրն եւս ներկայ գտնուած էր, կ'ըսէ թէ հանգուցեալը քաջ ձիավարժիկ մ'էր, և անուանի պետ թընդանօթաձիգ զօրաց։ Ձիէն վար ինկաւ գլխու պտոյտով, և անկման հետեւանօք մեռաւ։

ՀՌՈՄ, 7.— Երեսփոխան Պ. Պոնկի պիտի խնդրէ ամբաստանութեան ենթարկումը նախկին վարչապետ Պ. Ճոլիդդիի, որ Պ. Թանլոնկոյի տունէն վերցնել տուած է կարգ մը թուղթեր, և ուրիշ կերպիւ ալ մասնակցած է Պանքա Ռոմանայի գայթակղութեան։

ՊԵՐԼԻՆ.— Քաբրիվի կոմս Քարլսպատ կ'երթայ։

ՓԱՐԻԶ.— Կը յուսացուի որ Չինու և Ճապոնի պատերազմն օգտակար ըլլայ Թոնքինի ֆրանսական գաղթականութեան հանդարտացման, այն կողմերէն հեռացնելով աւազակապետները, ծովահէններն և աւազակները, որք ըստ մեծի մասին չինացի կանոնաւոր զօրք են, որոց Բեքինի կառավարութիւնը մեծ պէտք ունի այժմ Ճապոնի դէմ։

ԳԱՐԹԱԼԵԱՆ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

Վաւերացեալ Ազգ. Կեդր. Ուսումնական
Խորհուրդէն

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԳԻՆ 3 ԳՐՈՒՇ

Դասագիրք Թուաբանութեան Ա. տպագրութիւն գին 7½ ղրուշ։

Սոյն երկու թուաբանութիւնք որք կը գործածուին Կ. Պոլսոյ և գաւառներու Ազգ. վարժարանաց մեծագոյն մասին մէջ, հրապարակին վրայ գտնուած ամեն թուաբանութիւններէն օգտակար են հայ ուսանողութեան, ըստ կարծեաց Կ. Պոլսոյ Պատուաւոր ուսուցչաց ոմանց։

Առաջնորդ թուաբանութիւնը, յատկապէս մանկանց համար պատրաստուած, շատ դիւրուսոյց է, իսկ դասագիրք թուաբանութիւնը, օգտակար է մանաւանդ չափահաս աշակերտաց, և կը պարունակէ չորս գործողութիւնք ամբողջական և կոտորակ թուոց, համեմատութիւնք, շըղթայի կանոն, մետրական դրութիւն, ընկերութեան կանոն, յարակցութիւնք, տոկոսք պարզ և բաղադրեալ, հաշուընթացք, զեղչք ներքին և արտաքին եւայլն։ Իւր 800 խնդիրներն հրապարակին վրայ գտնուած թուաբանութեանց խնդիրներէն լաւագոյն են։

Կը գտնուի ամեն գրավաճառաց քով։

31 4—12

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Դաւրէժէն կը հաղորդեն թէ Ատրպատականի թեմին նախորդ առաջնորդ հանգուցեալ Մխիթարեան Սրբազանի թողած հարստութիւնը՝ արդի առաջնորդ Գեր. Սուքիաս արքեպիսկոպոսի կարգադրութեամբ յատկացուեր է տեղւոյն երկու թաղերու ազգ. վարժարաններուն։ Իսկ հանգուցեալ Խաչատուր վարդապետի կտակած գումարը, որուն գործածութիւնը Ատրպատականի թեմի առաջնորդին տրամադրութեան ներքեւ դրուած էր, յատկացուեր է այնտեղ բացուելիք ընծայարանին։

Կը խնդրուի մեզմէ ծանուցանել թէ յառաջիկայ կիրակի Ռումէլի Հիսարի Ս. Սանդուխտ եկեղեցւոյ տօնախմբութիւնն ըլլալով, Գեր. Բարթուղիմէոս Սրբազան Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ յիշեալ եկեղեցւոյն մէջ։

Մայր Եկեղեցւոյ թաղին աղքատաց համար 122ական քաշ հաց նուիրած են Բուրեան էֆ. և Պետրոս էֆ. Պալօեան, ու չորս ղամբիւղ բրինձ՝ Արտաշէս էֆ. Յ. Ֆնտըքեան։

ԿԷՏԻԿ-ՓԱՇԱՅԻ ԱՐԿԱԾԵԱԼՆԵՐԸ

Կէտիկ-Փաշայի մէջ երկրաշարժէ արկածեալ և ի մէջ այլոց իսկապէս հացի կարօտ աղքատաց թիւը կը յանգի 162 ընտանեաց, որք կը բաղկանան 628 անդամներէ։ Թաղին Ս. Յովհ. Աւետ. Եկեղեցւոյ Խորհրդոյն կողմանէ ամսոյ 14էն սկսեալ մէկ մի անձի կէս քաշ հաց կը բաշխուի, որուն հարիւր հացը ամսոյ 15էն սկսեալ Թաղապետական Ա. շրջանակէն կը շնորհուի և մնացորդն ալ բարեսէր ազգայիններէ կը նուիրուի նոյն Եկեղեցւոյ քահանայ Արժ. Տ. Յովհաննէս Մերկերեան Հոր ձեռամբ։

Բաշխումը կը կատարուի յատկապէս պատրաստուած և Խորհրդոյ կողմանէ քըննուած ու ճշդուած ցանկի մը վրայ ուր ամեն օր իւրաքանչիւր ընտանեաց տրուած հացին քանակութիւնը ինչպէս նաեւ իւրաքանչիւր ընտանեաց ձեռքը տրուած պաշտօնական թղթոյն մէջ կը նշանակուի, որոց օրինաւորութիւնը Ա. Թաղապետութեան պաշտօնեայք անձամբ քննած և գոհ մնացած են։

Խորհուրդը մտադիր է արդէն նուիրեալ հացն և նորա սպառման քանակութիւնը տալ ի հրատարակութիւն։

Աղքատաց արդի արդահատելի վիճակն արդարեւ արժանի է կարեկցութեան և մարդասիրական հոգածութեան. ուստի անտարակոյս բարեսէր ու մարդասէր ազգայինք պիտի փութան շարունակել հացի նուէրն ի մխիթարութիւն այդ դժբաղդներուն։

ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ ՄԱՔՐԻԳԻՒՂԻ

Մաքրիգիւղէն հետեւեալը կը հաղորդեն մեզ ի հրատարակութիւն.

Մաքրիգիւղի ազգային վարժարանաց անմիջական նորոգութիւնք աւարտած ըլլալով, պիտի վերաբացուին յառաջիկայ երկուշաբթի, օգոստոս 1/13։

Վարժարանք կը բաղկանան մէկ երկսեռ տարրական նախակրթարանէ և մէկ մանկապարտէզէ։ Նախակրթարանը ունի վեցամեայ շրջան մը երեք դասընթացքով և անոր ծրագիրը պատրաստուած է Կազմական կանոնագրի տրամադրութեանց համեմատ։

Դասախօսութիւնք կ'աւանդուին ուսուցչական կարող մարմնոյ մը ձեռամբ։

Նախակրթարանը այս տարի կը թեւակոխէ իւր երրորդ դասընթացքը։ Շնորհիւ Տնօրէնին եւ ուսուցչական խմբի խղճամիտ ջանքերուն՝ յառաջիկայ տարեշրջանին մէջ դպրոցական ծրագիրը մեքենական ճշդութեամբ և անթերի խնամքով ի գործ պիտի դրուի։

Մասնաւոր ուշադրութիւն ընծայուած է մանաւանդ աշակերտաց նկարագրի կազմութեան եւ բարեկրթութեան։

Ձեռարուեստի ճիւղը իր արժանաւոր դիրքը պիտի գրաւէ աղջկանց նախակրթարանին մէջ, եւ օրիորդ Պալճեան որ մանաւանդ պրօտըրիի ճիւղին մէջ մասնագէտ հմտութիւն ունի, ձեռագործի դասերը պիտի աւանդէ ճոխ ծրագրի մը համեմատ։

Անոնք որ կը փափաքին այցելութեամբ պրօտըրիի դասեր առնել՝ կարող են օգտուիլ Օր. Պալճեանի հմտութենէն, բանակցելով հոգաբարձութեան հետ և մասնաւոր թոշակ մը վճարելով վարժարանին։

Մանկապարտէզի վարիչն է Օր. Ազնիւ Յակոբեան եւ օգնականը՝ Օր. Ֆիլօ Յակոբեան, երկուքն ալ մնայուն։

Օրիորդ Ազնիւ Յակոբեանի աշխատասիրութիւնը եւ պարտաճանաչութիւնը ընդհանրութեան համարումին արժանացած ըլլալով, մանկապարտէզի բարեկարգութիւնն ու յաջողութիւնը ապահովուած կը նկատուին։

Գրաւոր եւ բերանացի քննութիւնք պիտի սկսին յառաջիկայ օգոստ. 16/28ին եւ պիտի տեւեն մինչեւ մէկ շաբաթ, մասնաւոր կարգացոյցի մը համեմատ որ պիտի ծանուցուի հասարակութեան։ Իսկ դպրոցական տարեհանդէսը եւ մանկապարտէզի հրապարակային խաղերուն միացեալ հանդէսը տեղի պիտի ունենայ օգոստ. 22ի կիրակին։

Առանց արտօնագրի նորեկներ երբեք չեն ընդունուիր։ Թոշակներէ յետնեալ պարտքեր ունեցողները պարտաւոր են իրենց հաշիւները կարգադրել մինչեւ յառաջիկայ օգոստ. 1։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ հոգաբարձութիւնն, ամեն կիրակի, ժամը (ք. ե.) 9½—12։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Շնորհակալութեամբ կը փութանք ծանուցանել թէ՝ ի նպաստ հաստատութեանս Մեծ. Գրիգոր էֆէնտի Էվրէնեան բարեհաճած է նուիրել 100 դահեկան փոխան ծաղկեփունջի, հանգուցեալ Կեսարացի Մհր. Յակոբ էֆէնտի Գույումճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ։

[Հոգաբարձութիւն]

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Սըվազի Տիվրիկ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Ճէմալ պէյ, գայմագամ Համիտիյէի, որուն յաջորդեց Ահմէտ Նազիֆ պէյ, գայմագամ Բէրէքէթլիի (Մանասըլը)։

Գրուեցաւ տեղական կառավարութեանց որ այդ պաշտօնեայք կատարեն օրինական երդումը։

Սինոպի Նաիպ անուանեցաւ Մահմուտ Մազհար էֆէնտի, նախկին Նաիպ Պօլուի։

Սըվազի Զիլէ գաւառակին Նաիպ անուանեցաւ Մէհմէտ Սաատը էֆէնտի, նախորդ Նաիպ Եէլվաճի։

Նոյն նահանգին Տիվրիկ գաւառակին Նաիպ անուանեցաւ Ալի Րիզա էֆէնտի, նախորդ Նաիպ Թուրուլի։

Նոյն նահանգին Լատիք գաւառակին Նաիպ անուանեցաւ Սաատէտտին էֆէնտի, նախորդ Նաիպ Խուլբէի։

Հալէպի Ջէյթուն գաւառակին Նաիպ անուանեցաւ Սիւլէյման էֆէնտի, նախորդ Նաիպ Խօրասանի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ պարսկական դեսպանատան պարսկերէնի առաջին քարտուղար Միրզա Պաքըր խանի և երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ երկրորդ քարտուղար Միրզա Մուստաֆա խանի։

ԽՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ.—Յուլիս 25էն 26, Էտիրնէի մէջ քոլերաէ ութ դէպք, որոց երկուքը մահացու։ Առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։

Յուլիս 25 էն 26, Ճիսրը Մուսթաֆա Փաշայի մէջ դէպք ու մահ չէ պատահած։

— Պրուսայի Իզնիք գիւղաքաղաքին մէջ քոլերա երեւան ելնելով, յուլիս 25ին մէկ դէպք պատահած է։

Յուլիս 24 էն 25, Եսկիշեհրի մէջ քոլերաէ տասը դէպք, որոց չորսը մահացու։

—Մալաթիայի մէջ յուլիս 24 էն 25, երեք դէպք, որոց երկուքը մահացու։ Արաբկիրի Իսալը գիւղին մէջ երկու դէպք։

—Յուլիս 24 էն 25, Գասըմէմանի Քէնըրլի գաւառին պարտէզներուն մէջ երկու դէպք։

—Ներքին գործոց Նախարարութիւնը հրահանգ տուած է Իզմիտի կառավարչին՝ հարկ եղած առողջապահական միջոցները ձեռք առնելու համար Իզնիք գիւղաքաղաքին մէջ։

ԿՐԷՏԷԻ կուսակալի նախորդ փոխանորդ Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշա առջի օրը Կրէտէէն Պէհրի շոգենաւով ճամբայ ելած է մայրաքաղաք գալու համար։ Պէհրի շոգենաւն երէկ Տարտանէլի նեղուցն անցած ըլլալով այսօր մայրաքաղաքս կ'սպասուի։

ՎԱՆԱՅ կուսակալ Ֆերիդ Պահրի փաշա, որ քննական պտոյտի ելած է, իրեն փոխանորդ կարգեր է պահեստի զօրաց Միրլիվա Մինիր փաշան։

Պահրի փաշա մէկ քանի օր Մամուրէթիւլհամիտ գաւառակը մնալով հոն կարեւոր մէկ քանի գործերու կարգադրութեամբը պիտի զբաղի։ Անտի պիտի երթայ Աղբակ ու Շեմտինան և յետոյ Հէքքեարիի կեդրոնը՝ Ճոլամերկ, ուրկից նաեւ Նորտուզի ճամբով և Շատախ գաւառակն ալ հանդիպելով նահանգին կեդրոնը պիտի վերադառնայ։

ՊԱՐՍԻՑ Նասրէտտին Շահին ծնընդեան տարեդարձին առթիւ երէկ դեսպան Խաստուլլահ խան շնորհաւորական այցելութիւններ ընդունեց Պոլսոյ դեսպանատան մէջ։

Կայս. պալատան կողմէ արարողապետ Մունիր փաշա և առաջին թիկնապահ Մէհմէտ փաշա պարսկական դեսպանատունն երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին։

Նոյնպէս օտար դեսպանատանց առաջին թարգմանք և պարսիկ գաղթականութեան երեւելիք։ Սպարապետ Դրան կողմէ զրկուած զինուորական նուագածուաց խումբ մը մինչեւ իրիկուն նուագեց։ Գիշերը դեսպանատունը լուսազարդուած էր։

Օսմանեան պահակ շոգենաւ, որ դրօշներով զարդարուած էր, միջօրէին թնդանօթներ արձակեց։

ՄԷՔԼԷՄՊՈՒՐԿԻ ԴՈՒՔՍԸ, որ մէկ քանի ամսէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուէր, այսօր կը մեկնի Կ. Պոլսէն։ Դուքսը Օրիանդ-Էքսբրէսով մինչեւ Պելկրատ պիտի երթայ, ուսկից ձիով իր ճամբորդութիւնը պիտի շարունակէ մինչեւ Գերմանիա։ Երէկ, իր ձիերը և գոյքերը Լոյտի շոգենաւ մը դրուեցան Դանուբ փոխադրուելու համար և անկից ալ Պելկրատ։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն մեզ թէ Կ. Պոլսոյ երկրաշարժէն արկածեալներու ի նպաստ կազմակերպուած թատերական ներկայացումը տեղի պիտի ունենայ երեք գիշեր (չորեքշաբթի), Նահանգին կուսակալ Վեհ. Հասան Ֆեհմի փաշայի հովանաւորութեան ներքեւ։ Ներկայացուելիք խաղն էր Թուրքերէն օբէրէթ մը, Պէնկլեան էֆէնտիի խումբին կողմէ։ Քաղաքին առաջնակարգ վաճառականներէն կազմուած մասնախումբ մը, որուն գանձապետն է Պ. Լիսիէն Բաժի, հոգածու գտնուեր է սոյն բարենպատակ հանդէսին արդիւնաւորման եւ մինչեւ յուլիս 25 սպառեր է 2000 տոմսակ, հասը մէկ մէճիտէն։ Կը յուսացուէր որ յաջորդ երկու օրերուն մէջ 3000 ի բարձրանար այդ թիւ։

Այս առթիւ, մեր թղթակիցը կը յայտնէ թէ Պէնկլեան էֆէնտիի խումբը որ Իզմիրի ամառնային թատրոնին մէջ կը ներկայացունէ Թուրքերէն օբէրէթներ, լաւ ընդունելութիւն գտած է եւ տեղական մամուլը համակրանօք կը գրէ անոր վրայ։

—Նոր բերքի չամիչներն Իզմիր հասնելով, սկսեր են վաճառուիլ օխան 3 ղրշ. 30 փարայի։ Թուղի բեռները, Նահանգին ներսերէն, կը սպասուին երկու շաբաթէն։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդը նկատողութեան առած է Րէժիի ընկերութեան կանոնագրոյն 15, 16 եւ 17րդ յօդուածներու բարեփոխման վերաբերեալ ծրագիրը եւ հարկ եղած քննութիւնները կատարելէ յետոյ տեղեկագիր մը պատրաստելով մատուցած է Բարձր. Մեծեպարքոսին։

ՆԱՒԱՎԱՐԱԿԱՆ պաշտօնատանց չէնքերը քննելու համար կազմեալ յանձնախումբին տեղեկագրերը վերաքննելու պաշտօնով յանձնաժողով մը կազմուած է Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ։ Ասկէ զատ իւրաքանչիւր պաշտօնատան մէջ յանձնախումբեր եւս պիտի կազմուին նորոգութիւններն ու շինութիւնները փութով կատարելու համար։

ԱՆՏԱՌԱՑ, հանքայ եւ երկրագործութեան նախարարութիւնն որոշած է մայրաքաղաքիս մէջ անտառաց վարժարան մը հաստատել. նոյնպէս ամեն տարի Կ. Պոլսոյ բարձրագոյն վարժարաններէն առաջին մրցանակ ստացող շրջանաւարտներէ երեքը տասներինգ ոսկի ամսաթոշակով Եւրոպա ղրկել։ Այս որոշում մատուցուած է Բարձր. Մեծեպարքոսին։

—Նախարարութիւնը նոյնպէս որոշած է աւելցնել Ատանայի, Գոնեայի եւ Գասթէմունիի անտառաց պաշտօնեաներու թիւն, այդ անտառները աւելի կանոնաւոր կերպով պահպանելու համար։ Այս որոշումն ալ հաղորդուած է Բ. Դրան։

ԵՊԱՐՔՈՍԱԿԱՆ հեռագիր մը ծանուցած է Էրզրումի կուսակալութեան թէ մինչեւ օգոստոսի վերջը պիտի գործադրուի այն որոշումն, որով Պարսկաստանէն նոյն նահանգը բերուած արմտիքները մաքսատուրքէ զերծ պիտի մնան։

ԱԹԷՆՔԻ օսմանեան դեսպան Միրլիվա Շաքիր փաշա իր պաշտօնատեղին ժամաներ է։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ. — Պէյրութի երեւելիներէն Շիւքրի Պահութ էֆէնտի կայս. կառավարութեան դիմելով մենաշնորհ խնդրած է ընկերութիւն մը կազմել՝ Սուրիոյ ծովեզերաց վրայ շոգենաւային երթեւեկութիւն մը հաստատելու համար։ Այդ ծովեզերաց նաւահանգիստներուն առջեւ քարափներ ու նաւամատոյցներ պիտի շինէ։ Խնդրարկուն ութսուն տարուան համար մենաշնորհ խնդրած եւ առաջարկած է հասոյթին հարիւրէն երեքը յատկացնել Համազգային Անկելանոցին։

Խնդրարկուին կողմէ պատրաստուած պայմանագրութիւնն ու յանձնառութեան գիրը կը համապատասխանեն Իզմիրի քարափներու ընկերութեան պայմաններուն, որոց համաձայն, հասութից հարիւրէն տասը կայս. կառավարութեան պիտի թողուի։

Շիւքրի Պահութ էֆէնտի մենաշնորհն կայս. ֆերմանին ստանալէն մինչեւ վեց ամիս պիտի կազմէ օսմանեան անանուն ընկերութիւն մը։ Նոյնպէս հինգ հարիւր ոսկի պիտի յանձնէ Օսմ. Պանքային իբրեւ երաշխաւորութիւն իր յանձնառութեանց կատարման։ Ամեն ամիս քառասուն ոսկի պիտի յանձնէ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան՝ վճարելու համար նոյն պաշտօնատան կողմէ կարգելի գործակալին ամսաթոշակը։

Զինուորական իշխանութիւնը նկատողութեան առած է այդ ծրագիրը։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱՆԵՐԸ. — Առողջապահական վարչութիւնը կը հաղորդէ թէ Գարամանիի ծովեզրէն (Ալայեէն մինչեւ Քասթէլլորիզօ) ուղեւորով եկող նաւերը հինգ օրուան քարանթինայի պիտի ենթարկուին Քլազօմէնի կամ Պէյրութի մաքրանոցներէն մէկուն մէջ, յուլիս 26էն սկսեալ։

Իսկ առանց ուղեւորի եկող նաւերը բժշկական խիստ այցելութիւն մը պիտի կրեն։

—Անատօլուի երկաթուղիով Ին-Էօնիւէն ու Իզմիտէն եկող ուղեւորները յուլիս 28էն (այս օրէ) սկսեալ 24 ժամու քարանթինա պիտի սպասեն Թուզլայի մաքրանոցին մէջ։

—Մարմարայի ծովեզրէն եկող նաւերը (Մուտանիայէն մինչեւ Թուզլա) օգոստոս 28էն սկսեալ 24 ժամու քարանթինա պիտի սպասեն Թուզլայի մաքրանոցին մէջ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Առջի գիշերը Այտընի Ալաշէհր եւ Գուլա գաւառակներուն մէջ երկրաշարժի թեթեւ ցնցումներ զգացուած են։

Անցեալ շաբթու Կիպրոսի Գարըլը Տաղ անուն տեղը երկրաշարժի ցնցում մը զգացուած է։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ բարձրագոյն վարժարանին ֆրանսերէնի ուսուցիչ կարգուած է Սուլթանիյէ վարժարանին ուսուցիչներէն Պ. Ատոլֆ Տիւպուա՝ փոխանակ գնդապետ Իսհաք պէյի, որ Եոզղատի պահեստի զօրաց գնդապետ կարգուած է։

ՍԻՄՔԷՇԽԱՆԷԻ գործարանն աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածելու համար կազմեալ յանձնաժողովին կողմէ պատրաստուած ծրագիրը մատուցուած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդն որոշած է Պատժական Օրինաց դրամադրութիւնն ի գործ դնել այն անձանց նկատմամբ որք խահուէին մէջ սխեա՝ եւ այլ եւ այլ ըմպելիներու մէջ վնասակար նիւթեր կը խառնեն։

ԱՏԱՆԱՅԻ կուսակալութիւնը միջոցներ առաջարկած է՝ նահանգին բամպակի բերքին վարկը եւրոպական հրապարակներուն վրայ աւելցնելու համար։ Պետական Խորհուրդն եղած առաջարկն ընդունելի դատելով տեղեկագրած է Բ. Դրան։

ԲԵՏՐՍՊՈՒՐԿԻ օսմանեան դեսպանատան նախորդ խորհրդական Ալի Իհսան պէյի հազար դրուշ հանգստեան թոշակ յատկացուած է։

ՍԱՅԻՏ ՓԱՇԱ, որդի Եգիպտացի հանգուցեալ Հալիմ փաշայի եւ անդամ Պետական Խորհրդոյ, որ այժմ Եգիպտոս կը գտնուի, ամառը հոն անցընելով ձմեռուան սկիզբները մայրաքաղաքս պիտի դառնայ։

ՊՈԼՍՈՅ նամակատան հեռագրական պաշտօնեայ Էսվար էֆէնտիի նկատմամբ՝ իր պաշտօնին վերաբերեալ գործերու համար քննութիւնք կը կատարուէին Պետական Խորհրդոյ մէջ։ Արդ, Պետական Խորհուրդը դատաստանի տեղի չունենալու որոշում տուած է անոր նկատմամբ։

ԹՈՒԶԼԱԷՆ կը գրեն թէ յուլիս 15էն 21 տեղւոյն մաքրանոցը ժամաներ են 2284 ուղեւորներ, որոց 544ն Էնկիւրիի երկաթուղիով եւ 1740ն Իզմիտէն ծովու ճամբով։ Ասոնց ամենուն առողջական վիճակը գոհացուցիչ ըլլալով մաքուր անցագիր տրուած է։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻՆ ԱՌԹԻՒ. — Մօնիթէօր կը ծանուցանէ թէ Աթէնքի դիտարանին տնօրէն Պ. Էժինիդիս այժմ կը պատրաստէ աշխատութիւն մը Կ. Պոլսոյ յունիս 28ի մեծ երկրաշարժին վրայ, զոր մօտերս Վեհ. Սուլթանին պիտի մատուցանէ եւ յետոյ պիտի ներկայացնէ Բարիզի Գիտութեանց Ակադեմիին։

—Մայրաքաղաքիս իտալական գաղթականութեան երեւելիներէն ոմանք երեքշաբթի օրը նիստ գումարեցին Իտալիոյ ընդհանուր հիւպատոս Պ. Ռըվէսդի նախագահութեամբ, ընտրելու համար մասնախումբ մը որ երկրաշարժին զոհերուն համար հանգանակութիւն պիտի կատարէ իտալական գաղթականութեան անդամներէն։ Հաւաքուած գումարը արկածեալներուն պիտի բաշխուի առանց ցեղի եւ ազգի խտրութեան։

Այս մասնախումբը կը կազմեն ընդհ. հիւպատոս Պ. Ռըվէսդ, եւ Պ. Պ. Ստէֆանովիչ, Ռոսսի, Տանտրիա, Ժ. Ֆէրնանդէզ, Բօռբի, Բիբէանօ, Թօյէտօ, Մաճիօրօ, Պէրգօլէս, Վիօլի։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ եւ Թղթատարական վերատեսչութեան պաշտօնատան մէջ երեկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ վերատեսուչ Հասան Ալի էֆէնտիի նախագահութեամբ եւ Թղթատարական գործառնութեանց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ՀԱՆՔԻ ԱՐՏՕՆՈՒԹԻՒՆ. — Երկրագործական, հանքաց եւ անտառաց նախարարութիւնն որոշեր է 60 տարուան համար Այտընի երկաթուղիին պաշտօնեաներէն Պետրոս էֆէնտի Սիմոնեանի տալ շահագործման արտօնութիւնը Էմէրի հանքի մը, որ կը գտնուի Այտընի նահանգին Այա-Սուլուք գաւառակին Չիրքինճէ գիւղին մէջ։ Հանքը 717 հեքտար մակերես ունի։

ԹՈՔԱՏԻ նախորդ կառավարիչ Նազըմ փաշա, որ Բրեգղինի կառավարիչ կարգուած է, երեկ մայրաքաղաքս ժամանեց իր նոր պաշտօնատեղին երթալու համար։

Թոքատի ընդհանուր դատախազի օգնական Իսմայիլ էֆէնտի եւս երեկ մայրաքաղաքս եկաւ։

ՐԷԺԻԻ ղէտերն առջի օրը Ֆէրիքէօյի մօտ ծխախոտի չորս մաքսանենգներու հանդիպեցան։ Երկու կողմէն զէնքի դիմուելէ յետոյ, մաքսախոյսները փախան թողլով իրենց քով գտնուած յիսուն քիլօի չափ փախստեայ ծխախոտները։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԷՆ կը գրեն թէ երաշտութեան պատճառաւ հունձքերը գոհացուցիչ վիճակի մէջ չեն։

ԱՅՏԸՆԻ Մուղլա գաւառակին մէջ յուլիս 11 էն 17, անձրեւ եւ կարկուտ տեղալով, հունձքերը վնասուեր են։

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ Ա. շրջանակն որոշած է Պոլսոյ Վէզնէճիլէր թաղը թատրոններու տեղն ու շրջակայքը վաճառատուններ ու խանութներ շինել տալով վարձել երկրաշարժէն վնասուած արհեստաւորներու եւ խանութպաններու։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարարութիւնը գնած է անգլիական շոգենաւ մը, որ Օտեսայէն մայրաքաղաքս եկած էր։ Այդ շոգենաւ Օտեսայի առջեւ ընդհարում մը ունենալով թէեւ թեթեւ կերպով վնասուած է, սակայն յետ քննութեան հաստատուած է թէ ամեն կերպով յարմար է գործածութեան։

ՊԻՕՅՈՒՔՏԷՐԷԻ ծովեզրը ցաւալի արկած մը պատահեցաւ երեքշաբթի գիշեր։ Ժամ 3 ին միջոցները, անձրեւոտ ու փոթորկալից օդին, քարափին մօտ կեցող քանի մը նաւավարներ յուսահատական աղաղակներ լսեցին ծովուն այն կողմէն ուր խարսխած կը մնայ աւստրիական Թօփէ-- պահականաւն։ Իսկոյն այդ ուղղութեամբ յառաջանալով՝ մարդ մը նշմարեցին որ ալիքներուն դէմ կը մաքառէր, օգնութիւն գոչելով։ Նաւավարներն իրենց մակոյկին մէջ առին զայն ու ցամաք հանեցին, ուր տեսնուեցաւ որ խեղճ մարդը խեղդուած էր։

Պիօյիւքտէրէի ոստիկանութեան գօմիսէրը խուզարկութիւններ կատարեց խեղդուած մարդուն վրայ որուն գրպանէն գտնուած նամակէ մը հասկցուեցաւ որ Կարապետ Մաթէոսեան անուն Էնտիրնէցի հայ վաճառական մըն էր։ Մինչեւ առաւօտ ազգական մը կամ բարեկամ մը երեւան չելլալէն հետեւցուեցաւ որ հիւր գացած էր. մարմինը գիւղին եկեղեցին փոխադրուեցաւ։

ԱՆՏԱՌԱՑ ՀՐԴԵՀՆԵՐԸ. — Էնկիւրիի կուսակալը նամակ մը ուղղելով Ներքին գործոց նախարարութեան, մանրամասն տեղեկութիւններ կուտայ վերջերս Պէյ-Բազարի անտառներուն մէջ ծագած մեծ հրդեհին վրայ, որ քիչ էր մնացեր Պոլուի անտառներուն անցնէր։ Այդ նամակին մէջ անտառներու պարբերական հրդեհները կը վերագրուին հետեւեալ պատճառներուն.

1. Ժողովրդին անխոհեմութեանը, որ անտառներուն մէջ ազատ մուտք ունի՝ իր տնական պէտքերուն հարկաւոր փայտը կտրելու համար հոն։

2. Իրենց հօտերը սնուցանելու համար հովիւներուն հաւաքած չիւղերուն եւ մացառներուն պատահական հրկիզմանը։

3. Ինչ ինչ երկրագործներու սովորութեանը, որոնք, մշակութեան դաշտ ունենալու համար, կրակ կուտան ծառերուն։

Կուսակալը կ'առաջարկէ բաւական լայն բացատաններ բանալ անտառներուն մէջ, որպէս զի հրդեհի ատեն կրակը չտարածուի։

ՍԱՄՕՍԻ այգիներուն մէջ այս տարի խաղողը շատ քիչ է եւ անցեալ տարուընէն հարիւրին վաթսուն պակաս պիտի ըլլայ, սակայն տեսակը շատ լաւ է։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ Պատէմլիք թաղը, առջի գիշերուան անձրեւի պահուն, տան մը մէջ կայծակ իյնելով փողոցի դրան քով գտնուած հովանոցները կոտրեր է, եւ իր շրջանակներովը ահ ու սարսափի մէջ ձգելէ ետք տնեցիները, հորին մէջ անհետացեր է. Կ'ըսուի թէ ուրիշ տան մըն ալ երդիքին վրայ գտնուած թիթեղէ խողովակները ամբողջովին ճեղքեր է։

ԷՐԶԻՆԿԵԱՆԻ Քէմախ գաւառակի նախնական դատարանին անդամ կարգուած է Գասպար աղա, որ կատարած է օրինական երդումը։

ԿՐԷՏԷԻ մէջ հրատարակեալ յունարէն Մէօղէօ լրագիրը կանոնաց հակառակ ընթացքի մէջ գտնուած ըլլալով, տեղական կառավարութեան կողմէ դադարման դատապարտուեր է։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ պաշտօնեայք առջի օրը Թօփխանէի կողմը Էրզրումցի Պիւրհան անուն մարդ մը ձերբակալեցին, որ իր ծննդավայրին մէջ մարդասպանութիւն ընելով փախած էր։

ԲԵՐԱՅԻ թաղապետական հիւանդանոցին մէջ առջի օրը Ծօրճի անուն դերձակ մը մեռաւ, որ թրամուէյի կառքի մը տակ մնալով վիրաւորուած էր։ Կառապանը երեկ ձերբակալուեցաւ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Ղալաթիոյ Կիւմիւշ Հալքա փողոցը օթէլի մը մէջ մարդ մը անձնասպան եղած է։ Ոստիկանութիւնն իմանալով քննութեանց ձեռնարկած եւ հաստատած է թէ այդ մարդ անձնասպան եղած է րեվոլվէրով մը որ մահճակալին մօտ գտնուած է։ Գրպանէն թուղթ մը հանուած է, ուր գրուած էր թէ անձնասպան կըլլայ։ Մեռեալը թէեւ իտալացի է, սակայն անունը յայտնի չէ։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ. — Գուլէգարուի կողմն առջի օրը ատաղձագործ Աբօսթօլ եւ խաճուէճի Արթին կռուի բռնուելով, առանցմէ Աբօսթոլ դաշոյնով Արթինը աջ կողէն վիրաւորեց։ Չարագործը ձերբակալուեցաւ։

—Երեքշաբթի օրը Սկիւտարի Սէլամըպ թաղին մէջ նուագածու Եօրկի աջ կողէն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւններ կը կատարէ ոճրին հեղինակները ձերբակալելու համար։

—Երեկ ժամ 6ին Գատըգիւղէն եկող Մախսուսէի շոգենաւ մը Փորաքէօյի կամուրջին մօտ մակոյկ մը շրջեց։ Մակուկավարն, որ ծովն ինկած էր, ազատուեցաւ։

ԱԶԳ

ՕՍՄ. ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻՆ

Օսմանեան Պետութեան ծխախոտի շահակցական Րէժիի ընկերութեան բաժնետէրերը կը հրաւիրուին սովորական ընդհ. ժողովին որ պիտի գումարուի վարչութեան կեդրոնատեղին Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, յառաջիկայ 17/29 օգոստոս, չորեքշաբթի օր, միջօրէէն յետոյ, ժամը մէկուկէսին։

Օրակարգ

1. Ընթերցում վարչական ժողովոյ տեղեկագրի։

2. Վաւերացում 1893-94 տարւոյ հաշուեկշռի եւ հաշուոյ։

3. Որոշում շահաբաժնի։

4. Անուանում վարչական ժողովոյ անդամոց։

Ժողովին մասնակցելու համար, առնուազն երեսուն բաժին ունեցող բաժնետէրք կը պարտին իրենց թուղթերը յանձնել մինչեւ 6/18 օգոստոս շաբաթ օր։

Ի Կ. Պոլիս, վարչութեան կեդրոնատեղին։

Ի Պէռլին, առ Պն. Ս. Պլայխրօտըր, սեղանաւոր (Պէհրէնշթրաս)։

Ի Լոնտոն, Օսմանեան կայսերական Պանքային մասնաճիւղը, 26 Թրոկմորթըն փողոց։

Ի Փարիզ, Օսմ. կայս. Պանքային մասնաճիւղը, 7 Մէյերպէր փողոց։

Ի Վիէննա, Քաէտիթ Անշթալտ (Կ. եւ Թ. առանձնաշնորհեալ—Աւստրիական վարկի ընկերութիւն վաճառականութեան եւ ճարտարագործութեան համար)։

Իւրաքանչիւր յանձնողի պիտի տրուի ընկալագիր մը, որ իրեն պիտի ծառայէ իբր տոմսակ ընդհ. ժողովը մտնելու։

Որոշումները պիտի տրուին ներկայ անդամոց ձայներուն մեծամասնութեամբը։

Իւրաքանչիւր անդամ ունի այնքան ձայն, որքան անգամ որ երեսուն բաժնի տէր է. սակայն ոչ ոք իր անձնական անունին համար պիտի կրնայ ունենալ տասը ձայնէ աւելի, եւ ոչ ոք քան ձայնէ աւելի՝ թէ՛ իր անձնական անունին համար եւ թէ՛ իբր փոխանորդ։ 2—3

ՏՊԱՐԱՆ, ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ, ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ԵՒ ԳՐԱՏՈՒՆ
Գ. Պաղտատլեան
ՑՈՒՑԱԿ ԳՐՈՑ
ՀԱՆԴԵՐՁ ԶԱՆԱԶԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՆՕԹՈՒԹԵԱՄԲՔ

Գրատունս երկրորդ անգամ ի լոյս ընծայած է սոյն գեղեցիկ եւ սիրուն Գրացանկն ուր ամփոփուած է.

Ա. Իրեն սեպհական գրքերն, որոց պարունակութեան մասին կուտայ ուրոյն պիտանի ծանօթութիւններ իրենց գներով։

Բ. Հրապարակի վրայ յաճախեալ դպրոցական, գիտական, գրական եւ այլ ամեն տեսակ գրոց ճոխ ցանկ մը իրենց գներով։

Գ. Պաղտատլեան գործատան այն է՝ Տպարանի, Վիմագրատան, Կազմատան եւ Գրատուն-Թղթավաճառանոցի վերաբերեալ տեղեկութիւններ։

Դ. Համայն Թուրքիոյ Թղթատարութեան սակագնաց մասին կարեւոր գիտելիք, ուր մի առ մի ցուցուած է Նամակներու, Թղթերու, Գրքերու, Նմոյշներու եւայլ եւայլ Աւանդներու սահմանեալ փոխադրութեան գիներ հեռաւորութեան շրջանակաց համաձայն։

Ե. Հեռագրական կանոնագիր եւ սակագին համայն Թուրքիոյ։

Զ. Համեմատական արժէք օտար դրամոց։

Է. Դրոշմաթղթի կանոնագիր եւ ցուցակը գնոց ըստ վերջին 1894 տարւոյ սրբագրութեան։

Ը. Միջնշենական Օրացոյց դիւրըմբռնելի, որ պարզ տախտակի մը վրայ կը պատկերացունէ 1600էն մինչեւ 2400 տարիներու ամսաթիւերն ու օրերը։

Գրացուցակիս Ա. տպագրութիւնը ինչ ինչ կարեւոր գիտելիքներ պարունակելուն՝ պէտք ունեցող թէ ոչ՝ ձրի ըլլալուն համար հազարաւոր օրինակներն սպառեցին շատ ժամանակի մէջ, ուստի այս անգամ պարտաւորեցանք 2 ղրշ. գին սահմանել անոր որպէս զի գրքի, թղթեգինաց, տպագրութեան եւ այլնի պէտք ունեցողներն միայն առնեն եւ մենք եւս հասած ըլլանք մեր նպատակին։

Տղայոց սնունդ.—Փօսփաթին Ֆալիէռ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Դրամագլուխ 10,000,000 անգլ. ոսկի

Կեդրոնատեղի Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈԼԻՍ
Հաֆիւրճի փողոց, Թօմօլի խան
ԴՐԱՄԱՏԵՆԱԿ Ի ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 190

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ Ի ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ Ի ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղեր

Ատալիա
Ատանա
Այտըն
Հալէպ
Աղեքսանդրիա
Անդ. Պոլիս
Էնկիւրի
Պաղտատ
Պէյրութ
Պրուսա
Դամասկոս
Գոնեա
Լառնաքա
Գահիրէ
Լիմասօլ
Մերսին
Նազիլլի
Նիքօսիա
Ուշաք
Փիլիպէ
Բօր-Սայիտ
Ռուսճուք
Սելանիկ
Սամսոն
Իզմիր
Սոֆիա
Տրապիզոն

Պարտամուրհակներու եւ արժէթուղթերու յանձնման փոխարէն տոկոսի փոխ կը տրուի որոշ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով։

Դրամագեղջ արժէթուղթերու։

Հանում փոխանակագիրերու, չէքերու, պարտամուրհակներու եւ հեռագրական հրամանագրերու Թուրքիոյ եւ արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։

Բացում ընթացիկ հաշիւներու, պահպանում արժէթուղթերու եւ արժէքաւոր նիւթերու։

Գանձում կտրօններու, արժէթուղթերու՝ Թուրքիոյ եւ արտասահմանի վրայ։ Վաճառում եւ գնում դրամներու։

Օսմ. կայս. Պանքան կ'ընդունի դրամական աւանդներ որոշ պայմանաժամով եւ հետեւեալ հաստատ տոկոսի սակերով.

Տարին 2½ % մէկ տարուան պայմանաժամով աւանդի համար.

Տարին 1½ % վեց ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար.

Տարին 1 % երեք ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար։

ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը ստանձնէ բոլոր վերոյիշեալ գործողութիւնները եւ բաց ատի փոխատուութիւններ կ'ընէ ապրանքներու վրայ եւ ապրանքներ կ'ընդունի իբր աւանդ։

Բերայի դրամատունն ալ կը կատարէ Պանքայի բոլոր այս գործողութիւնները բաց ի ապրանքներէն։ Ասկից զատ, օրուան գինովը կը ծախէ եւ կը գնէ՝ անմիջական յանձնումով, վիճակահանութեան զանազան թուղթեր, ինչպէս, Փարիզ քաղաքին պարտաթուղթեր, օսմանեան պարտաթուղթեր, Հելլենական պարտաթուղթեր, Բանամայի պարտաթուղթեր, եւ այլն եւայլն։

ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ եւ ԲԵՐԱՅԻ ԴՐԱՄԱՏԵՆԱԿԸ կը ծախեն նաեւ օսմ. պարտաթուղթերու քօբօններ, եւ արժէթղթեր կ'ընդունին, ընթացիկ հաշուով, մինչեւ 50 օսմ. ոսկի, տարին 3½ տոկոսով։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Յուլիս 28/9 Օգոստ. 1894

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոց Անուանական Գիները		Տոկոս %	Անուանք Արժեթղթոց	Թուականք	Ընթացիկ Գիներ	
						Գոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,183,872	100		1	Քոնսոլիտ Սէրի A	1831	64 —	64 —
» 10,241,048	100		1	» » B		39 ½	39 40
» 30,332,811	100		1	» » C		29 —	— —
» 43,963,396	100		1	» » D		27 18	27 15
Ֆր. 798,000,000	400		—	Ռումելիի Երկաթուղի	1870	128 50	128 —
Ա. Ո. 4,545,000	100		4	Օսմանիէ	1890	96 20	97 —
Ֆր. 185,631,180	500		5	Բրիորիթէ	1890	— —	— —
Օ. Ո. 6,499,938	Ֆր. 500		5	Մաքսային Պարտաթուղթք	1886	— —	— —
	[illegible]	[illegible]					
Ա. Ո. 10,000,000	20	10		Պանք Օթոման	1863	— —	— —
Օ. Ո. 550,000	22	11		Քրէտի Ժէնէրալ Օթոման	1869	8 25	8 20
Ա. Ո. 600,000	10	6		Պանք տը Քոնսդանդինոբլ	1872	3 18	3 17
» 600,000	10	5		Սօս. Օթ. տը Շանժ է տը Վալ.	1872	4 30	4 30
Ֆր. 14,000,000	140	140		Բաժնեթղթ. Լաւրիումի Հանքին	1878	37 —	37 —
» 45,000,000	500	300		Անատոլուի (Բաժնեթուղթ	1889	300 —	300 —
» 80,000,000	500	500	5	Երկաթուղիք (Պարտաթղթ.		470 —	470 —
Օ. Ո. 200,000	20	8		Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1882	6 —	6 05
Ֆր. 709,506	500	500	5	(Պարտաթուղթ		520 —	522 —
Ֆր. 100,000,000	500	200		Օսմ. Րէժի	1883	18 32	19 13
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	6	Օսմ. Սիկարէթ	1892	1 87½	1 70
Օ. Ո. 440,000	11	5½		Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1893	6 40	6 37½
Ֆր. 20,000,000	500	500		Ջրի Ընկերութիւն, Տէրքոս	1832	355 —	350 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) ՏԻ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	1	80
1 ամսուան համար	—	—
1 օրուան համար	—	80
Ոբբոր	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	20
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	109	15/16
Փարիզ » Ֆր.	22	90
Վիեննա 8 օրուան Ֆիոր.	11	35
Պերլին չէք Մարք.	18	50

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3	—
1 ամսուան համար »	6	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	07
20 Ֆրանքնոց	87	20
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիմից	51	15
Ռուպլ թղթադրամ	8	48
Մէճիտիյէ	108	—
Մանր արծաթ	103	—
Մէթալիք	98	20
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 8 Օգոստ.		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնխկ. Ֆր.	40	25
» » C » »	27	50
D (Բացուած »	25	07
(Գոցուած »	25	07
Ռումելիի Երկաթուղի »	127	75
Բրիորիթէ »	485	—
Մաքսային Պարտաթուղթք »	502	50
Օսմանիյէ »	447	50
Րէժիի Բաժնեթուղթ »	440	62
Պանք Օթոման (անուանկն.) »	622	18
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	102	42
» » 3½% »	108	15
» Իտալական »	80	32
Քրէտի Լիոնէ »	715	—
Քրէտի Ֆոնսիէ »	903	75
Քոնդուառ տ'էսքոնդ »	502	50
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	2850	—
Եգիպտական Միացեալ »	520	93
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	185
ՎԻԵՆՆԱ 8 Օգոստ.		
Ռումելիի Երկաթուղի Ֆիորին	67	30
Օսմ. Րէժի »	215	50
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	125	05
» Փարիզի » »	49	50

ԼՈՆՏՈՆ 8 Օգոստ.		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	64	—
» » B »	40	—
» » C »	27	25
D (Բացուած »	24	75
(Գոցուած »	24	81
Օսմ. Փոխառ. 1871ի (Փոփոխեալ)	98	37
Փոխառ. 1877 (Տիֆէնս Լօն)	103	50
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	14	75
Այտընի Երկաթուղի »	12	50
Գասապայի » »	19	—
Միացեալ Եգիպտական »	103	25
Առանձնաշնորհեալ » »	—	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ »	102	25
Ռանթ Հելլենական 5% »	31	25
» » 4% »	31	—
Պուլկար. Փոխառ. 6% »	86	50
» » Նոր 6% »	97	62
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	324
ՊԵՐԼԻՆ 8 Օգոստ.		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	98	20
Ռումելիի Երկաթուղի »	111	60
Անատոլուի Երկթղ. ¼ Պրթղթ. »	93	10
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	345
» Փարիզի » 2 ամիս	80	85

ՋՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԿԻՒՏԱՐ ԳԱՏԸՔԵՕՅԻ

Սոյն ընկերութիւն հաշտարար եղանակաւ ջնջած է այն պայմանագրութիւնը զոր կնքած էր Մարս Մաթէօ ընկերութեան հետ, որով թէ՛ դուրսէն եւ թէ՛ ներսէն բոլոր շինութիւնք պիտի կատարուէին ուղղակի ընկերութեան կողմէ՝ խիստ աժան կերպով եւ տոկունութեանը համար մեծ խնամք տանելով, որովհետեւ ընկերութիւնը նպատակ չպիտի ունենայ օգտիլ այդ կարգի շինութիւններէ։ Կը յուսանք որ արդոյ հասարակութիւնը նկատողութեան առնելով այս պարագաներն ընտանեաց տէրերն ալ պիտի հաճին իրենց տան մէջ մաքուր եւ առատ ջուր բերել տալ։
Թիւ 43 3—3

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 200,000,000 ՖՐԱՆՔ

Կ. Պոլսոյ Գործակալութիւն՝ Հալաճեան խան Բաղչէճէօյ, Կամարըլըն ֆօր։

Դեր-Գործակալութիւն՝ Պոլիս, Սուլթան Համամ Հաճօբուլը խան։

Քրէտի Լիօնէն կը կատարէ պանքայի ամեն գործողութիւններ, արժէթուղթերու վրայ փոխատուութիւն։ Արժէթուղթեր աւանդ ընդունելով հաշուընթացներ կը բացուին։ Ֆրանսայի եւ այլ երկիրներու զանազան հրապարակներուն վրայ փոխանակագրեր կ'ընդունուին։ Պիրսայի հրամաններ։ Արժէթղթեր կը պահէ։ Աւանդ գումարներ կ'ընդունի եւ ընկալագիրներ կը յանձնէ՝ որոշեալ պայմաններու մէջ։ Պոլսոյ Գործակալութիւնը կը կատարէ պանքայի ամեն գործեր, փոխատուութիւններ կ'ընէ ապրանքներու վրայ։ Կ'ընդունի նաեւ ապրանքներ իբր աւանդ, մթերանոցի տուրքի վճարմամբ, կամ վաճառելու համար ի Կ. Պոլիս կամ ուրիշ երկրի մէջ։
Թիւ 1027 16—25

THERAPIA SUMMER PALACE
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿ. ՄԵԾ ՊԱՆԴՈԿՆԵՐՈՒ
ԹԱՐԱՊԻՈՅ ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ՆՈՐ ՊԱՆԴՈԿՆ
ԱՄՐԱՆ ԵՂԱՆԱԿ ՎՈՍՓՈՐԻ ՎՐԱՅ
Յունիս 15էն մինչեւ ցվերջ Հոկտ.ի (Ն. Տ.)
ՃԱՇԱՐԱՆ.—ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ.—ԶՐՕՍԱՑՈՒԹԻՒՆՔ.—
ԶԱՆԱԶԱՆ ԽԱՂԵՐ.—ԲԱՂՆԻՔ

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի շահանէճէ ալընաճագ արբա, պուղտայ, մըսըր, տարը վէ եուլաֆըն գարարը գաթիխի իչպու թէմուզըն րումինին 30ընճը ճումա իրթեսի կիւնիւ վիլիյէթէկլինտէն իթայա թալիփ օլանլարըն էհվէն մէզգիւրատէ սաաթ 6տան նիհայէթ 8է գատար Խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհաեա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
25 թէմուզ 310 3—3

ԻԼԱՆ ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՄՔԷՐԻ

Նիզամիէ խարիճիէսինտէ պուլունան ֆապրիգալար լազըմէսի իչուն միւպայաա օլունաճագ վէ թէմուզըն 27ինճի կիւնի գարարը գաթիխի վիրիլէճէկ իլան գըլընան 100,000 գանթար էրէյլի մատէն քէօմիւրիւնիւն պէհէր ճէտտի գանթարը 9½ ղրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ աղուսթօսը րումինին 1ինճի բազար իրթեսի կիւնինէ գարարը գաթիխինին իթասը թաալիգ խուլմիչ վէ իրթեսի կիւնիւ տախի 100տէ 5 թէնզիլի գապուլը մուգարրէր պուլունմուշ օլթուղունտան իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 29 1—3

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1860 ԻՆ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կ. ԻՆՃԻՃԵԱՆ ՈՐԴԻՔ
ԽՆԴՐԵՑԷՔ ՑՈՒՑԱԿ ԳՆՈՑ
ՊՈԼԻՍ, ՄԱՐՔՈՒՃՃՈՒԼԱՐ, ՓՈՔՐ ԱՊՈՒՏ ԽԱՆԻ ԿԻՑ, 4, 6.

ՃՇՄԱՐԻՏ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ ԵՒՐՈՊԵԱՆ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԻՑ

Այս բազմամեայ համբաւաւոր Տուն, ընդարձակ քառայարկ շէնքի մը սրահներուն մէջ, իր Գաւառացի եւ Պոլսեցի Պատ. յաճախորդաց տրամադրութեան ներքեւ դրած է մետաքսէ, բրդէ, գթանէ, բամբակէ, ֆիլտէքոսէ այլ եւ այլ տեսակ հագնելիք ամառնային եւ ձմեռնային. դանակեղէնք եւ այլ մանր երկաթեղէնք, Խուրսէվլաքի եւ Թօհաճըյէի ամեն առարկայք. քանուածներ, ժամացոյցներ, մեծաքանակ թէ փոքրաքանակ (մինչեւ քառորդ տուզինա). — Գուլպա, Թաշկինակ, Ֆանէլա, խալըու, անձեռոց, բլասդրոն, փողկապ, վզնոց, գօտի, ժաքէդ աբանց եւ կանանց, միօ, պէլդա, շալ, քաբիւշոն ։ Նաեւ անուշահոտք, եւ զմելի, մկրատ, ածելի. ոսկի, արծաթ եւ նիքէլ ժամացոյց, փանտուլ, շղթայ, զանգակ։ Ծխախոտի, սիկառի տուփ։ Կաշեղէնք, տիկնանց պայուսակներ, նաեւ արմօնիկ, ֆէնիքս, արիօզա, արիսթօն։ Կոճակեղէնք։ Խաղալիկներ (ֆրչա։ Անկղինոյ ծածկոյթք բիքէ եւ բուրդ։ Սեղանի սպասք ալբաքա։ — Ուղղակի յարաբերութիւնք եւրոպեան եւ ամերիկեան գործարանաց հետ։ Ամենէն խիստ ճաշակն եւ ամենէն համեստ Քսակն հաւասարապէս գոհ կրնան մնալ։ Ընդարձակ գործառնութիւնք զաւառաց հետ։ Յանձնարարութիւնք շուտ եւ ճիշդ կը կատարուին։ Երաշխաւորեալ մեծաքանակ գնորդներու ապառիկ ալ կը տրուի։ ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ։ 1038 29—42

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,141,290
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,794,012

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,146,418
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,099,000

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դիւրութեան երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։ 881

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 ա. սենեակներն, առ ԳԱՒՆԻԿ Ց. ՄԵՀՐԱԲԵԱՆ, Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութ

ՌՈՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ին Կայսեր հրամանաւ արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերութեան դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 ռուպլի
Երաշխաւորութեան գումար	55,000,000 Ֆրք.
1893ի հասոյթք	20,500,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճարած է մօտ	70,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Ճիւղ Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՐՄԻՒԶ

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Չէօմլէքճի փողոց, 14
Գրասենեակ Ս. Ժ. ՌԷԲՐԷՆ ԵՒ ԸՆԿ. 1010

ԳՈՆԻԱՔ

Ա. ԵՒ Ի. ԵՒ Ե. ՄԼԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ — Ա. ԵՒ Ի. ԵՒ Ե. ԵՒ ՄԼԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՍՊԱՌՈՒՄ ՀԱՐԱԶԱՏ ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԽԱՂՈՂԻ ԳԻՆԻԷՆ ՊԱՏՐԱՍՏԵԱԼ

ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐ ԱՐՔՈՒՆԵԱՑ Ն. Վ. ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ (15 Դեկտ. 1892)
ԱՐՔՈՒՆԵԱՑ Ն. Թ. Բ. ԹԱԳԱԺԱՌԱՆԳ ԿՈՆՍՏԱՆԴԻՆՈՍԻ (16 Յունվ. 1893)
ԵՒ ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԱՑ

Գրաւոր յանձնարարութիւններով վաւերացեալ թէ՛ ներքին և թէ արտաքին նշանաւորագոյն բժիշկներէ եւ քիմիագէտներէ որոց անուանքը տեսնուին իւրաքանչիւր շիշի վրայ փակցուած վկայագիրներուն մէջ։

ՍՊԱՌՈՒՄ.—Արտաքին յանձնարարութիւնք եւ առաքում վեցամսեայ 1892ին հոկտեմբեր ամսոյն սկիզբէն մինչեւ 1893ի ապրիլ սկիզբը 12,314 ՍՆՏՈՒԿ եւ 219 ՏԱԿԱՌ ԳՕՆԵԱՔ հաւաստեալ պաշտօնական գրութեամբ Պիրէայի նաւային գործակալաց, այսինքն Բանելլինիոնի, Խըտիվիէի, Լոյտի, Ֆրէսինէի, Մեսաժըրիի, իտալական Ֆլորիոյի շոգենաւային ընկերութեանց.

ԱՌԱՔՄՈՒՆՔ.—Եգիպտոս, Կարմիր ծովուն եզերք (Սուաքիմ, Մասուա եւ այլուր), Փորթ Սայիտ, Ադէն՝ Արաբիոյ, Պէյրութ, Լաթաքիա, Իսքէնտէրուն, Կիպրոս, Սուսամ, Սագըզ, Իզմիր, Կրէտէ, Միտիլլի, Տարտանէլ, Այնօրոս, Սէլանիք, Փորթօլաղօ, Գավալա, Տէտէ-Աղաճ, Կ. Պոլիս, Օրտու, Սինոպ, Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռուսաստան, Իպրայիլ, Կալաց, Սուլինա, Քէօսթէնճէ, Մէտուն, Ալպանիա, Թրիեստ (Գերմանիոյ համար) այսինքն.

Փանելլինիոնի շոգենաւերով սնտուկ 4,042 տակառ 94.—Խըտիվիէի շոգենաւերով սնտուկ 5,704 տակառ 65.—Ռուսական շոգենաւերով սնտուկ 1,729 տակառ 47.—Լոյտի շոգենաւերով սնտուկ 436 տակառ 6.—Ֆլորիոյի շոգենաւերով սնտուկ 185 տակառ 7.—Ֆրէսինէի շոգենաւերով սնտուկ 174.—Մեսաժըրիի շոգենաւերով սնտուկ 44։ Գումար բնդ ամէնը սնտուկ 12,314, տակառ 219։

Առագաստաւոր նաւերով, այլ եւ այլ միջոցներով, որպէս նաեւ տէրութեան զանազան գաւառաց առաքումներն եւ տեղական սպառումը չեն պարունակուիր վերի քանակութեանց մէջ։

Գոնեաքի տարեկան ընդհանուր սպառման չափը երկիրներուն մէջ 1,000,000 ֆրանքի արժողութեամբ. ԻՐԱԿԱՆ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՕՆԵԱՔ 600,000, ՇԻՇԻ ՀԱՄԱՐ ՅԱՐՄԱՐ ՏԱԿԱՌԱՑ ՄԷՋ։ Երաշխաւորութիւն զուտ խաղողէ հարազատութեան 100,000 Ֆրանք. սոյն գործարանին մէջ կը պատրաստուին նաեւ անուշ ըմպելեաց բոլոր տեսակները խաղողի հարազատ ցքէ։ Ցոյց ընտիր տեսակներ եւ եւրոպականներու հետ մրցելու կարող։ Նոյնպէս տակառներով ընտիր Ռոմեր եւս կը վաճառուին։ 773

ԳՈՐԾԱՐԱՆ «ԱՄՊԷԼՈՍ, (ԱՅԳԻ)» Ի ՊԻՐԷԱՅ «ԱՊՈԼԼՈՆԻ» ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ ԿԻՑ.

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԵՐԱՄՊԵՐԻ

Սիրօզ Ճումասը Պալա Մէնէլիք, Րազլըք մէվքիլէրինին միւնագասատա պուլունան էրզաք վէ սայիրէսի Ֆիյաթը մէվզուէսի իլէ Թալիպի էօհտէսինտէ օլմագլէ Թէնզիլաթ իճրասը իլէ պունլարըն իթասընը Թէահհիւտէ Տէրսաատէթտէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ հէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 27 2—3

Քէօբրիւլիւ մէվգիինին միւնագասատա պուլունան էրզաք վէ սայիրէսի Ֆիյաթը մէվզուէսի իլէ Թալիպի էօհտէսինտէ օլսուգունտան Թէնզիլաթ իճրասը իլէ պունլարըն իթասընը Թէահհիւտէ Տէրսաատէթտէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ հէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 28 2—3

Մինտէրլիք եարտալըգի եարտա 40,000 իլա 60,000 պէհէր եարտասը 2 ղրշ. 8 փարա; չամաշըրլըք ամէրիգան պէզի եարտա 150,000 իլա 200,000 պէհէր եարտասը 1 ղրշ. 29 փարա, չարըլըք բէթէն պէզի եարտա 20,000 իլա 25,000 պէհէր եարտասը 2 ղրշ. 35 փարա։

5ինճի Օրտուի հիւմայուն իմալաթխանէսի իչուն լիւզումը օլան մանհալլինճէ մէվգըի միւնագասայա գօնուլմուշ օլան պալատէ մուրապպաա 3 գալէմ պէզ. Ֆիյաթը մուրապպամլարը իլէ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թարիխ իլանտէն իթիպարէն 15 կիւն խիթամընա գատար միւնագասալարընա տէվամ օլունաճագընտան Ֆիյաթը մէզքիւրէնին Թէնզիլի իլէ իթայա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ հէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 24 3—3

Չինճի Օրտուի հիւմայուն մէրքէզ վէ մէվագիինտէքի ասաքիրը շահանէ իչուն միւպայաասը մէվգըի միւնագասայա գօնուլմուշ օլան էմէլէճէ իլան գըլընան էրզագը միւթէնէվվիէ Ֆիյաթը մալիւմէ իլէ Թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլմասը իլէ իթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը տայիրէսինէ հէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 25 3—3

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ, Պորտոյ, Միջերկրական և Սեւ Ծովի միջեւ բեռնող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլը	3000	Կասըընի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԱՄԻՆ 1880

Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ — Յ. ԽԱՉԳՈՒԼԵԱՆ
THE ECONOMICON — ԹԷՅ ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ — TEION EIKONOMIKON
MARQUE DEPOSEE

Մասնաճիւղ կը գտնուին Օսմանեան ամէն գլխաւոր քաղաքաց մէջ

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովը, թէյի ճաշակն եւս նրբացած է, որով թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարատեւ և ճոխ փորձառութեամբ կ'ստացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամեայ ընդարձակ գործառնութեամբք, այս տարի եւս իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմազան և խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Չինաստանի, Ճավայի, Սէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ. և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք գերընտիր հատուկտութեամբ ամէն ճաշակի յարմար ըլլալով հանդերձ գներու անհամեմատ աժանութեամբ մեզ մատուցած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կընեն։

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ եւս գոհացում տալու համար ընդարձակած ենք մեր մթերանոցն, ուր ամէն տեսակ ընտիր թէյեր թէ՛ սնտուկներու և թէ՛ այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ՛ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուած վստահութիւնն կը քաջալերէ մեզ առաւել եւս յարիլ մեր սկզբունքին, որ է ուղղամտութեամբ [illegible], չափի և գնոց ճշդին։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին եւս, անոնց բազում կեղծերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք ՄԵՐ ՅԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հասցէն, Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ, Յ. ԽԱՉԳՈՒԼԵԱՆ Ճէլալ պէյ խան թիւ 10, Պահճէ-Գաբու։ 19

KONIAK
ΜΗΧΙΩΤΗ
ΕΚΤΟΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
N. MICHIOTI
MARQUE PRIVILÉGIÉE
قونیاق میخیوتی
فوق العاده فین شامپانیا
رقابتدن خارج
COGNAC ORIENTAL
Grande Fine Champagne
HORS CONCOURS
Lith. P. Loeffler

Երեք աստղով շիշը 30 ղրուշ, — երեք աստղով ½ շիշը 15½ ղրուշ։ Երկու աստղով շիշը 18 ղրուշ։ Մէկ աստղով շիշը 12։ Մաստիքա [illegible] օղի շիշը 12 ղրուշ։

ՏԻԳՐ. Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ 1852 — ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ — Հաստատեալ 1852
1 ՊԱՀՃԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք ատանց քաշելու յիսուր արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասատուկ ցաւած ակռաները, ոսկի, աղամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամէն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու։

(Բացի կիրակիէ) ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

LE VÉRITABLE THAPSIA
doit porter les Signatures
Ch. Le Perdriel Reboulleau
Les exiger pour éviter les accidents reprochés aux imitations.

TOILE VÉSICANTE
LE PERDRIEL
Action Prompte et Certaine
EXIGER LA COULEUR ROUGE
La plus ancienne. ✻ La seule admise dans les Hôpitaux civils.

LE PERDRIEL et Cie, Paris.

ԿԱՐԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ
ՍԻՆԿԸՐ

Լաւագոյններն աշխարհի մէջ։ Ամեն ցուցահանդէսներու մէջ ամենէն բարձր վարձքերն ստացած է։ Սինկըր գործարանը միայնակ աւելի մեքենայ կը ծախէ քան բոլոր միւս գործարանները միահամուռ։ Սինկըրի ճշմարիտ մեքենաները կը կատարեն ասեղի ամեն տեսակ գործեր։ Իր մեծ համբաւին պատճառաւ, բազմաթիւ կեղծեր շինուած են։ Ուրեմն միակ չի բաւեր Սինկըր անունը մեքենային վրայ. ճշմարիտ Սինկըրները մի միայն կը ծախուին Գ. Կ. Նայտլինկերի մթերանոցներուն մէջ, Պոլիս, Սուլթան Համամ թիւ 2. Տիրէկլէր Արասը Շէհզատէ Պաշի, թիւ 72. Ղալաթիա, Թիւնէլին բովը, դատարանին դիմացը. Բարաքէօյ, Շիշլիի Թրամուէյին կայարանը. Բերա, Կալաթա-Սէրայի վարժարանին դէմը։ Սինկըր ընկերութիւնը մասնաճիւղեր ունի Թուրքիոյ ամեն գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ Սինկըրի ճշմարիտ մեքենան կը կրէ գործարանի սա մարքան.

THE SINGER MANFG. CO. TRADE MARK

Թիւ 1058 33—78

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ
ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ
ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենայն ուժկազդուրիչ [illegible] Ախտ. [illegible] Ծերերը, կանայք, տկարակազմ տղայները և ամէն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանանց և Ոսկրային գրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

TRIPLEX IN UNUM: SANITAS
VIANDE QUINA PHOSPHATES

ՔԻՆԱՅՈՎ
ՄՍԻ ՀԻՒԹ
ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղն է [illegible] Արեան աղքատութեան, նկունութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամէն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար [illegible] տկարութեան, Ջղային [illegible] ամէն վիճակներուն որոց շատեր չարաչար կը տանջեն մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Վիքթոր Հիւկօ փողոց 14—ԼԻՈՆ 1057
Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՕԳԻՒՍԹ ԲԱՍԷՆԱ Ղալաթիա, Մումհանէ, Թ. 86. Փոքրաքանակ կը վաճառուի ամէն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828
Հաստատեալ է Փարիզ իր կեդրոնատեղին, Պոնէ փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիօն-Լիֆ»	»	114,500,000

Ի Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունը՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ։
Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քայսէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Քարաքէօյի հրապարակը Եէնի-Խան, առաջին յարկ։ 42

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ ԱՆԳԼԻԱ
1852ին հիմնուած

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 3,000,000 անգլ. ոսկի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 1,540,000 » »

Ապահովագրութիւնք ընդդէմ հրդեհի ամէն տեսակ կալուածներու վրայ, թէ քարաշէն և թէ փայտաշէն, կահերու և ապրանքներու վրայ։

Ընդհ. գործակալք ՊՈՆՏ ՍԷԼԼԸՐ և ԸՆԿ.
Ղալաթիա, Քիւչիւք Թիւնէլ խան, թիւ 4
Փոխ-գործակալ ՊԵՏՐՈՍ ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ
54 Պոլիս, Անանիատի խան

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլեայ և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւորապէս բեռնող

Սիւ[illegible] շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի օգոստ. 14ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւողչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
1054 Մումհանէ փողոց Թ. 108

Արտօնատէր Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ